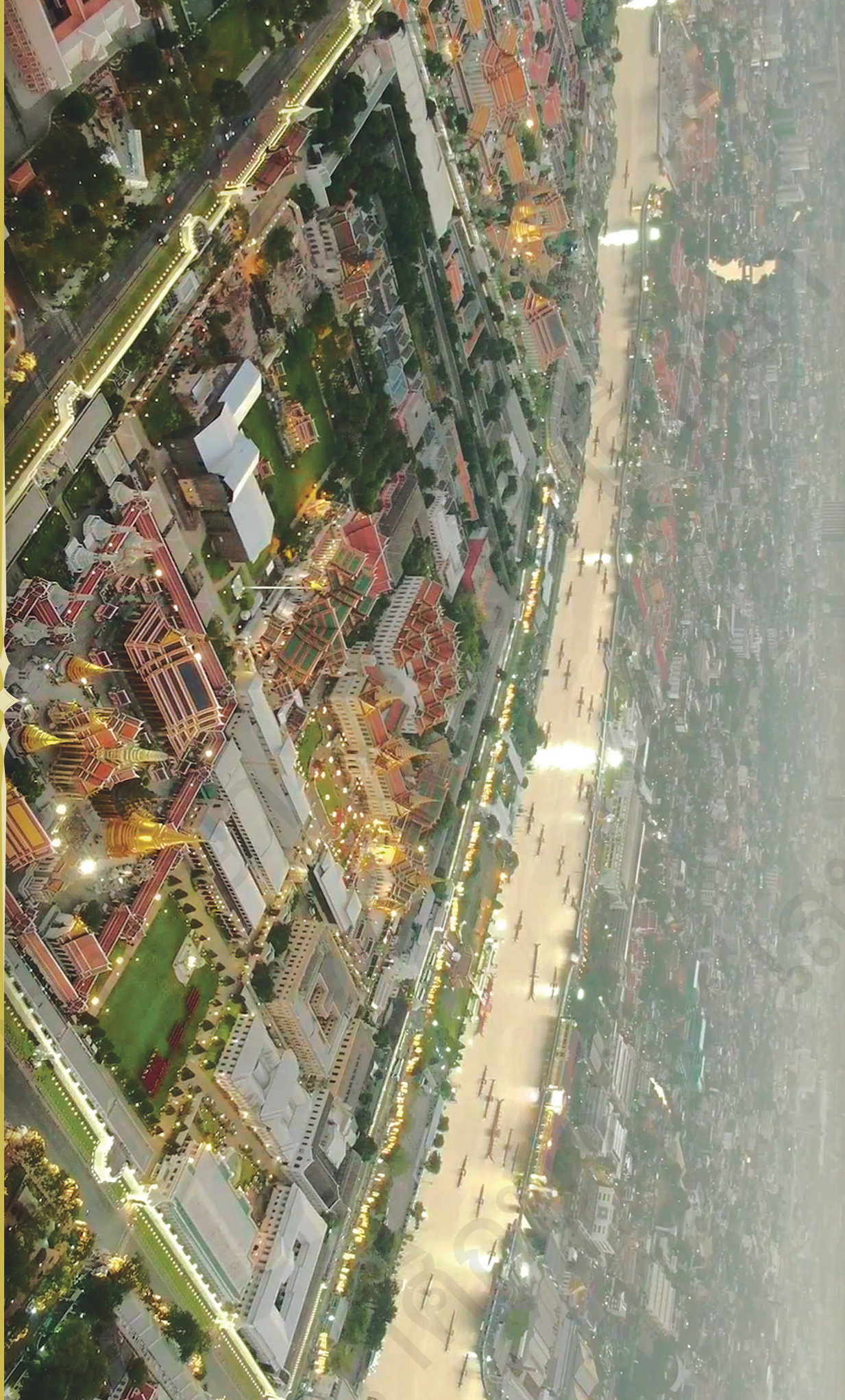

กับสังคมไทยจะมองอย่างไร
๓๕๖๖
ภาพที่ ๑

๑๕๖๖ - ๑๕๖๗ - ๑๕๖๘ - ๑๕๖๙ - ๑๕๗๐

ประมวลบทความ
เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในรัชกาลที่ ๑๐
พุทธศักราช ๒๕๖๒

ศึกษาไม่ ทวีโต

เสนาศีกษา

เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๖ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๖๒

ISSN 0857-5002

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก
พุทธศักราช ๒๕๖๒

ภาพมุมสูงการซ้อมขบวนเรือพระราชพิธีในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร
โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

เอื้อเฟื้อภาพโดย: คุณพิศิษฐ์ มิตรเกื้อกูล นายกสมาคมกีฬาเครื่องบินจำลองและวิทยุบังคับ

งานสำคัญ ก่อนพระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๑๐

(๑ มกราคม - ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

เสนาศึกษา

พันเอกหญิง วันดี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกระหว่าง วันที่ ๔ - ๖ พฤษภาคม โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ชื่องานเป็นภาษาไทยว่า “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒” ชื่อภาษาอังกฤษ “The Coronation of King Rama X” และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคุณหญิงวันดี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน

👉 ความหมายของ

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ประกอบด้วยคำ **พระราชพิธี+บรม+ราช+อภิเษก** ซึ่งคำสำคัญของพระราชพิธีนี้ คือ คำว่า **อภิเษก** หมายถึง **รดน้ำ**

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำ อภิเษก คือ “แต่งตั้งโดยการรดน้ำ เช่น พิธีขึ้นเสวยราชย์ของพระเจ้าแผ่นดิน”

ดังนั้นพระราชพิธีบรมราชาภิเษกจึงหมายถึงการรดน้ำเพื่อสถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ พระราชพิธีบรมราชาภิเษกมีการสงวนน้ำพระมูรธาภิเษก และการถวายน้ำอภิเษก ถือเป็นกรณชำระล้างสถานภาพเดิมของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์ และเป็นการถวายพระพรแด่พระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่พร้อมกัน

การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ หัวใจหลักอยู่ที่ ๓ พิธีสำคัญคือ ๑. **พิธีสงรมูรธาภิเษก** ๒. **ถวายน้ำอภิเษก** และ ๓. **การสวมมงกุฎ** ซึ่งเมื่อเสร็จทั้ง ๓ พิธีสำคัญแล้ว ปวงชนชาวไทยจะขานพระนามว่า “**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**” ขณะที่คำสั่งจะเปลี่ยนจาก “**พระราชโองการ**” เป็น “**พระบรมราชโองการ**” ส่วนคำกราบบังคมทูลเปลี่ยนจากคำว่า “**ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท**” เป็น “**ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม**”

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ช่วงด้วยกันคือ พระราชพิธีเบื้องต้น พระราชพิธีเบื้องกลาง และพระราชพิธีเบื้องปลาย โดยมี ๘ ขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย

๑. พิธีทำน้ำอภิเชก

ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ต้องเตรียมทำน้ำอภิเชกโดยทำพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่พระราชอาณาจักรจำนวน ๑๐๗ แห่ง ตามโบราณราชประเพณี และทำพิธีพร้อมกันในวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ ตั้งพิธีทำน้ำอภิเชก ณ พระอารามสำคัญประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัด ๗๖ แห่ง ในวันที่ ๘ เมษายน และเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชก ในวันที่ ๙ เมษายน จากนั้นทุกจังหวัดเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากจังหวัดมาตั้งไว้ในพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม เพื่อเสกน้ำอภิเชกประกาศชุมนุมเทวดาทำน้ำเทพมนต์ เจริญพระพุทธมนต์ทำน้ำพระพุทธมนต์ รวมกับน้ำอภิเชกของกรุงเทพมหานคร (จากหอศาสตราคม ในพระบรมมหาราชวัง) ในวันที่ ๑๘ เมษายน และแห่เชิญน้ำอภิเชกของ ๗๗ จังหวัด รวมทั้งน้ำเบญจสุทธคงคา (แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำราชบุรี และแม่น้ำเพชรบุรี) และน้ำจากสระ ๔ สระ (สระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกษในจังหวัดสุพรรณบุรี) จากวัดสุทัศนเทพวราราม ไปยังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในวันที่ ๑๙ เมษายน เพื่อพราหมณ์ประกอบพิธีต่อไป

๒. การจารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกร

วันที่ ๒๒ และ ๒๓ เมษายน พิธีจารึกพระสุพรรณบัฏเฉลิมพระปรมาภิไธย ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกรประจำรัชกาลตลอดจนจารึกพระสุพรรณบัฏพระบรมวงศ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

๓. ถวายราชสักการะสมเด็จพระบรมราชบุพการี

วันที่ ๒ พฤษภาคม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปถวายราชสักการะ พระบรมราชานุสรณ์ รัชกาลที่ ๕ ณ พระลานพระราชวังดุสิต จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปถวายราชสักการะ

ปฐมบรมราชานุสรณ์ ณ เชิงสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ แล้วเสด็จฯ ไปยังพระบรมมหาราชวังเพื่อทรงบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

๔. การพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

วันที่ ๓ พฤษภาคม พิธีแห่เชิญพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกรประจำรัชกาลจากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ไปยังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จากนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงนมัสการพระพุทธมหารัตนปฎิมากร ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงนมัสการพระรัตนตรัย ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระอัฐิ ณ หอพระธาตุมณเฑียร ได้เวลาหมามงคลฤกษ์ ทรงจุดเทียนชัย พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ประกาศการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๕. บรมราชาภิเษกและเฉลิมพระราชมณเฑียร

วันที่ ๔ พฤษภาคม ทรงสรงพระมุรธาภิเษก ณ มณฑลพระกระยาसन บริเวณศาลาพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน โดยน้ำสรงพระมุรธาภิเษกเป็นน้ำจากเบญจสุทธคงคา น้ำจากสระ ๔ สระ ที่จังหวัดสุพรรณบุรี และทรงรับน้ำพระพุทธมนต์และน้ำเทพมนต์ตามลำดับ

ทรงรับน้ำอภิเชก ณ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์

ทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระปรมาภิไธย เครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่องบรมขัตติยราชวราภรณ์ และพระแสงราชศัสตราวุธ ณ พระที่นั่งภัทรบิฐ

เสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงรับการถวายพระพรชัยมงคลจากพระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

เสด็จฯ โดยริ้วขบวนราบใหญ่ไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก

เสด็จฯ ไปถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ณ ปราสาทพระเทพบิดร และเสด็จฯ ไปถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระอัฐิสมเด็จพระบรมราชาบุพการี ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเสด็จพระแท่นราชบรรจถรณ์ ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ในพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร

๖. พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธยพระนามาภิไธย สถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ และเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

วันที่ ๕ พฤษภาคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในการพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค ไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อทรงนมัสการพระพุทธรูปปฏิมาประธานและพระบรมราชสร้อยการ

๗. เสด็จออกทรงรับการถวายพระพรชัยมงคล

วันที่ ๖ พฤษภาคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ ท้องพระโรง พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้นำศาสนาและผู้แทนคณะพหุชนีย์เฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล แล้วเสด็จออก ณ สีหบัญชร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประชาชนเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล จากนั้นเสด็จออกให้คณะทูตานุทูตและกงสุลต่างประเทศเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ท้อง พระโรงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

๘. เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

หลังจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว ในปลายเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคไปยังวัดอรุณราชวราราม เพื่อทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ต่อมาภายหลังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เป็นวันที่ ๑๒ ธันวาคม ตามคำกราบบังคมทูลของรัฐบาล

๙. การเตรียมน้ำอภิเษกและน้ำสรงพระมูรธาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้น แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมพระราชพิธี พระราชพิธีเบื้องต้น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเบื้องปลาย ซึ่งในการเตรียมพระราชพิธีนั้น ได้จัดให้มีการทำพิธีตักน้ำสำหรับถวายเป็นน้ำอภิเษก คือ น้ำซึ่งทำพิธีพลีกรรมสำหรับถวายเป็นน้ำอภิเษก หรือ น้ำที่ใช้ในการรดน้ำที่พระเศียร การสรงพระมูรธาภิเษก หมายถึง การยกให้หรือแต่งตั้งโดยการทำพิธีรดน้ำตามความเชื่อของพราหมณ์

ตั้งแต่อดีต การเตรียมน้ำตักน้ำจากแหล่งน้ำสำคัญเพื่อเป็นน้ำสรงพระมูรธาภิเษก และน้ำอภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ซึ่งเรียกว่า พิธีพลีกรรมประวัติศาสตร์ไทยปรากฏหลักฐานว่าน้ำสรงพระมูรธาภิเษกในสมัยอยุธยาใช้น้ำจากสระ ๔ สระ ได้แก่ สระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกษ แขวงเมืองสุพรรณบุรี

ต่อมา ในช่วงรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ ๑ - ๔ นอกจากใช้น้ำจากสระ ๔ สระแล้ว ยังใช้น้ำจากแม่น้ำสำคัญของประเทศเพิ่มเติมอีก ๕ สาย เรียกว่า “เบญจสุทธคงคา” अनुโลมตามบัญญัติมหานที

ในชมพูทวีป ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำราชบุรี และแม่น้ำเพชรบุรี

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๗๖ จังหวัด

การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในครั้งนี้ได้ใช้แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ถึง ๑๐๘ แหล่ง สำหรับน้ำสรงพระมูรธาภิเษก และน้ำอภิเษก แบ่งเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด ๗๖ จังหวัด ที่มีประวัติศาสตร์ ทั้งเคยเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในพิธีมาก่อน เป็นแหล่งน้ำสำคัญหรือเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ และแม่น้ำจากสระ ๔ สระของจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงแม่น้ำ ๕ สาย เบญจสุทธคงคา ในส่วนของกรุงเทพฯ นั้น ใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์จากหอศาสตราคมในพระบรมมหาราชวัง

จังหวัดที่มีแหล่งน้ำ ๑ แหล่งมี ๖๐ จังหวัด อาทิ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้น้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ปราสาทสระกำแพงน้อย วัดเทพปราสาทสระกำแพงน้อย ตำบลขะยุง อำเภอดุหมพพิสัย ซึ่งน้ำจากที่นี่เคยนำพูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ อีกทั้งยังเคยใช้ในการประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาด้วย

จังหวัดที่มีแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๒ แหล่ง มี ๗

บ่อฤๅษี อำเภอมาบตาพุด จังหวัดปัตตานี

จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร นราธิวาส ปราชินบุรี เพาะยา เพชรบูรณ์ อุทัยธานี และบึงกาฬ ซึ่งแต่ละแห่งมีประวัติศาสตร์และความสำคัญ เช่น ลำน้ำคลองน้ำแบ่งของนราธิวาสที่มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นคลองน้ำสีดำไหลมาบรรจบกัน ๔ สาย ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอสุไหงปาดิ อำเภอตากใบ อำเภอระแง และอำเภอเมือง ที่ชาวบ้านใช้ดำรงชีวิตมายาวนาน

ส่วนจังหวัดที่มีแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๓ แหล่ง มี ๕ จังหวัด ได้แก่ นครนายก จันทบุรี เชียงใหม่ พัทลุง และสุโขทัย นครนายกตักจากเขื่อนขุนด่านปราการชล น้ำของบ่อน้ำทิพย์ และบึงพระอาจารย์

จังหวัดที่มีแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๔ แหล่ง มี ๓ จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี (น้ำสระวังพลายบัว บ่อทอง บ่อไชย และน้ำบ่อฤๅษี) สุพรรณบุรี (สระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกษ) และแพร่ (บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ลำน้ำแม่คำมี บ่อน้ำวัดบ้านนันทาราม บ่อน้ำพระฤๅษี และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดพระหลวง)

จังหวัดที่มีแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๖ แหล่ง ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตักที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดหน้าพระลาน บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดเสมาเมือง บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดเสมาไชย บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดประตูขาว แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ห้วยเขามหาชัย และแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ห้วยปากนาคราช ซึ่งทั้ง ๖ แหล่งนี้ ตั้งแต่โบราณมาหากต้องการใช้น้ำพระพุทธรูปประกอบพระราชพิธี เช่น น้ำอภิเษก น้ำพิพัฒน์สัตยา เจ้าเมืองจะให้ราชบุรุษไปพลีกรรมเพื่อเอาน้ำทุกครั้งไป

ภาพมุมสูงสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ทั้งสี่ในเมืองสุพรรณบุรีที่ใช้ทำน้ำสรองพระมูรธาภิเษกและน้ำอภิเษก

🍵 แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ “น้ำสรองมูรธาภิเษก”

นอกจากน้ำอภิเษกแล้ว ยังมีน้ำสรองมูรธาภิเษกจาก ๙ แหล่งน้ำประกอบด้วย สระศักดิ์สิทธิ์ ๔ สระในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ **สระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกษ** นำไปประกอบพิธีเสกน้ำที่พระวิหารหลวงพ่โต วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร รวมกับน้ำจาก**แม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ ๕ สาย** ได้แก่ **แม่น้ำบางปะกง** ตักที่บึงพระอาจารย์ ทำพิธีเสกน้ำที่วัดอุดมธานี จังหวัดนครนายก **แม่น้ำป่าสัก** ตักที่บริเวณบ้านท่าทราย ทำพิธีเสกน้ำที่พระมณฑปรอยพระพุทธรูป วัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี **แม่น้ำเจ้าพระยา** ตักที่บริเวณปากคลองบางแก้ว ทำพิธีเสกน้ำที่วัดไชยวรวิหาร จังหวัดอ่างทอง **แม่น้ำราชบุรี** ตักที่บริเวณสามแยกคลองหน้าวัดดาวดึงษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม และ**แม่น้ำเพชรบุรี** ตักที่บริเวณทำน้ำวัดไชยศิริ จังหวัดเพชรบุรี แล้วนำไปประกอบพิธีเสกน้ำที่พระวิหารวัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี ขณะที่กรุงเทพมหานครทำพิธีปลุกกรรมตักน้ำที่หอศาสตราคมในพระบรมมหาราชวัง ในวันที่ ๑๒ เมษายน เวลา ๑๔.๐๙ น.

การตักน้ำสรองพระมูรธาภิเษกนี้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวง และข้าราชการระดับสูง เป็นผู้ประกอบพิธีปลุกกรรมในวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน ฤกษ์เวลา ๑๑.๕๒-๑๒.๓๘ น.

พิธีปลุกกรรมตักน้ำและการทำน้ำอภิเษกของจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

๑. พิธีปลุกกรรมตักน้ำ จัดขึ้นในวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในพิธีปลุกกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด โดยกล่าวคาถาปลุกกรรมตักน้ำ และตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์สี่ชั้นสาคร เพื่อนำไปทำเป็นน้ำอภิเษก ฤกษ์เวลาตั้งแต่ ๑๑.๕๒-๑๒.๓๘ น. แล้วปิดฝาชันน้ำสาครให้สนิท ห่อด้วยผ้าขาวไม่มีลวดลาย ผูกมัดด้วยริบบิ้นสีขาว และเชิญไปยังสถานที่ประกอบพิธีทำน้ำอภิเษก (การแต่งกาย สวมชุดปกติสีขาว ไม่สวมหมวก)

๒. พิธีทำน้ำอภิเษก จัดขึ้นในวันจันทร์ที่ ๘ เมษายน ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในพิธีทำน้ำอภิเษก ณ สถานที่ตามที่จังหวัดกำหนด อาทิ พระอุโบสถ พระวิหาร (การแต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายชั้นสูงสุด ไม่สวมหมวก) โดยกระทรวงมหาดไทยได้ส่งกำหนดการ บทเจริญพระพุทธมนต์ และรูปแบบการจัดบริเวณสถานที่ประกอบพิธีทำน้ำอภิเษก ทั้งนี้ จังหวัดสามารถปรับรูปแบบการจัดสถานที่ได้ตามความเหมาะสม และให้จังหวัดจัดหาตู้เทียบชัยที่มีขนาดความสูง ๒ เมตร ไว้ด้วย พิธีทำน้ำอภิเษกฤกษ์เวลา ๑๗.๑๐-๒๒.๐๐ น. ประธานสงฆ์จุดเทียนชัยและเจริญ

บึงพระอาจารย์ จังหวัดนครนายก

รอยพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี

พระวิหารวัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี

หอศาสตราคมในพระบรมมหาราชวัง

พุทธมนต์ ณ สถานที่ที่กำหนด

๓. พิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชก จัดขึ้นในวันอังคารที่ ๙ เมษายน ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานฝ่ายฆราวาสและพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ในพิธีจุดเทียนชัย ส่วนพิธีดับเทียนชัยให้เป็นพระเถรจารย์รูปอื่นที่มีใช้ประธานสงฆ์ เวลา ๑๒.๐๐ น. จุดเทียนชัยสำหรับพิธีตักน้ำอภิเชกให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกล่าวคาถาตักน้ำแล้วตักน้ำจากชั้นน้ำสาครใส่คนโทจนถึงคอคนโทแล้วปิดฝาคคนโทให้สนิท (การแต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายชั้นสูงสุด ไม่สวมหมวก)

๔. การเชิญคนโทน้ำอภิเชกมาเก็บรักษา ไว้ที่กระทรวงมหาดไทย จัดขึ้นในวันพุธที่ ๑๐ เมษายน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชิญคนโทน้ำอภิเชกของจังหวัดจำนวน ๑ ใบ ไปเก็บรักษาไว้ ณ

ห้องดอกแก้ว ชั้น ๒ อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐-๑๘.๐๐ น. (การแต่งกายด้วยชุดขาวปกติ ไม่สวมหมวก)

๕. การเดินริ้วขบวนเชิญคนโทน้ำอภิเชก วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ เมษายน ผู้ว่าราชการจังหวัดเดินริ้วขบวนเชิญคนโทน้ำอภิเชกจากกระทรวงมหาดไทยไปยังวัดสุทัศนเทพวราราม เวลา ๐๗.๐๐ น. (การแต่งกาย เครื่องแบบปกติขาว สวมหมวก) และในเวลา ๑๕.๐๐ น. ผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมพิธีเสกน้ำอภิเชกรวม ณ พระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม (แต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายข้างเผือก ไม่สวมหมวก) และวันศุกร์ที่ ๑๙ เมษายน ผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมเดินริ้วขบวนเชิญคนโทน้ำอภิเชกจากวัดสุทัศนเทพวรารามไปยังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เวลา ๐๖.๓๐ น.

(การแต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายข้าง
เผือก สวมหมวก)

๖. การเดินทางมารับคนโทน้ำอภิเษก
ชั้นน้ำสาครพร้อมที่ตัก เทียนชัย เทียนมหา
มงคล และเทียนพุทธภิเษก ให้จังหวัดจัดเจ้า
หน้าที่พร้อมพาหนะสำหรับเดินทางมารับคนโทน้ำ
อภิเษก จำนวน ๑ โบก กล่องชั้นสาครพร้อมที่ตัก
จำนวนตามแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด เทียนชัย
๑ เล่มสูง ๑๗๔ เซนติเมตร เทียนมหามงคล จำนวน
๑ เล่ม สูง ๕๗ เซนติเมตร และเทียนพุทธภิเษก
จำนวน ๒ เล่ม สูง ๘๗ เซนติเมตร ณ กระทรวง
มหาดไทยช่วงต้นเดือนเมษายน

๕. ตราสัญลักษณ์ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปรุงตราสัญลักษณ์
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
จนได้แบบที่ตรงตามพระราชวินิจฉัย จึงมีพระราชน
ุญาตให้รัฐบาลทำขึ้นเป็นต้นแบบ เพื่อให้หน่วย
งานต่าง ๆ นำไปใช้ประดับตลอดห้วงเวลาดำเนิน
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตั้งแต่เดือนเมษายน
๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พุทธศักราช ๒๕๖๒ ประกอบด้วยอักษรพระ
ปรมาภิไธย ว.ป.ร. อยู่ตรงกลาง พื้นอักษรสีขาวขอบ
เดินทางอันเป็นสีของวันจันทร์ ซึ่งเป็นวันพระบรม

ราชสมภพ ภายในอักษรประดับเพชรตามความ
หมายแห่งพระนาม มหาจักราถลงกรณ อักษร ว.ป.ร.
อยู่บนพื้นสีขาบ (สีน้ำเงินเข้ม) อันเป็นสีของชาติดิ
กษัตริย์ภายในกรอบพุ่มข้าวบิณฑ์สีทองสอดสีเขียว
อันเป็นสีซึ่งเป็นเดชแห่งวันพระบรมราชสมภพ กรอบ
ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์อัญเชิญมาจากกรอบที่ประดิษฐาน
พระมหาอุณาโลม อันเป็นพระราชลัญจกรประจำ
พระองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
มหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์
แวดล้อมด้วยเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ อันเป็น
เครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหา
กษัตริย์และเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นสมเด็จพระ
พระบรมราชาธิราช ได้แก่ พระมหาพิชัยมงกุฎพร้อม
อุณาโลมประกอบเลขมหามงคลประจำรัชกาลอยู่
เบื้องบน พระแสงขรรค์ชัยศรีกับพระแสงจำมรีทอด
ไขว้อยู่เบื้องขวา ธารพระกรกับพัดวาลวิชนีทอดไขว้
อยู่เบื้องซ้าย และฉลองพระบาทเชิงงอนอยู่เบื้องล่าง

พระมหาพิชัยมงกุฎ หมายถึง ทรงรับพระ
ราชภาระอันหนักยิ่งของแผ่นดินเพื่อประโยชน์สุข
ของประชาชน

พระแสงขรรค์ชัยศรี หมายถึง ทรงรับพระ
ราชภาระปกป้องแผ่นดินให้พ้นจากภัยอันตราย

ธารพระกร หมายถึง ทรงดำรงราชธรรม
เพื่อค้ำจุนบ้านเมืองให้ผาสุกมั่นคง

พระแสงจำมรีกับพัดวาลวิชนี หมายถึง ทรง
ขจัดปัดเป่าความทุกข์ยากเดือดร้อนของอาณา
ประชาราษฎร์

ฉลองพระบาทเชิงงอน หมายถึง ทรงทำนุ
บำรุงปวงประชาที่วโรวสีมาอาณาจักร

เบื้องหลังพระมหาพิชัยมงกุฎประดิษฐาน
พระมหาเศวตฉัตรอันมีระบายนทิบทอง จงกลยอด
ฉัตรระกอบรูปพรหมพักตร์อันวิเศษสุด ระบายน
ล่างสุด ห้อยอุษะจำปาทองแดงถึงพระบารมีและ
พระบรมเดชานุภาพที่ปกแผ่ไปทั่วทิศานุทิศ เบื้องล่าง
กรอบอักษรพระปรมาภิไธยมีแถบแพรพื้นสีเขียว
ถนิมทอง ขอบขลิบทอง มีอักษรสีทองความว่า

“พระราชพิธีบรมราชาภิเษกพุทธศักราช ๒๕๖๒” ปลายแถบแพรเบื้องขวามีรูปคชสีห์กายม่วงอ่อน ประคองฉัตร ๗ ชั้น หมายถึง ข้าราชการฝ่ายทหาร เบื้องซ้ายมีรูปราชสีห์กายขาวประคองฉัตร ๗ ชั้น หมายถึง ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ผู้ปฏิบัติราชการ สอนงานแผ่นดินอยู่ด้วยกัน ช้างคันฉัตรด้านในทั้งสองข้างมีดอกกลอยกนกนาค แสดงถึงปีมะโรง นักษัตรอันเป็นปีพระบรมราชสมภพ สีทอง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองยิ่งของประเทศชาติและประชาชน

ตราสัญลักษณ์นี้จะปรากฏใน ๖ แห่ง คือ ๑. เครื่องใช้ในพระราชพิธีคนโทน้ำจาก ๑๐๘ แห่งทั่วประเทศ ๒. การทำซุ้ม ๓. ธงสัญลักษณ์ ๔. เสื้อหรือหมวก ๕. เข็มตราสัญลักษณ์ และ ๖. การนำสัญลักษณ์ไปใช้ ซึ่งไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประดับในแก้วน้ำ ขวดแก้ว จาน ชาม ช้อน แจกัน เขี่ยอกน้ำ กำไล จี้ กลองบรรพคุณท์ เป็นต้น เว้นแต่จะเป็นสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ส่วนการนำไปเผยแพร่ในรูปแบบแผ่นพับหรือสติ๊กเกอร์จะต้องใช้สีที่ถูกต้องตามต้นแบบ

๕. เข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแบบ “เข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์” โดยด้านหน้าเป็นแบบตราสัญลักษณ์ ส่วนด้านหลังมีคำว่า “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. ๒๕๖๒” ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินการจัดทำเข็มที่ระลึกฯ เพื่อจัดจำหน่ายในราคาเข็มละ ๓๐๐ บาท ทั้งหมดจำนวน ๑๐,๐๐๐ เข็ม ในรอบปฐมฤกษ์เพื่อให้ประชาชนได้อัญเชิญไปประดับในช่วงพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และราย

ได้จากการจำหน่ายเข็มที่ระลึกฯ ทั้งหมดหลังหักค่าใช้จ่าย รัฐบาลจะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

๕. เสื้อโปโลสีเหลือง

เสื้อโปโลสีเหลืองประดับตราสัญลักษณ์นั้น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำและดำเนินการจัดจำหน่ายในราคาตัวละ ๒๙๐ บาท ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ตัว พร้อมเข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์ ทั้งนี้ประชาชนจำนวนมากต่างให้ความสนใจมาเข้าคิวซื้อเข็มที่ระลึกและเสื้อโปโล บางรายเดินทางมาต่อคิวล่วงหน้า ๑ วัน จากนั้นประชาชนจึงทยอยเดินทางมาอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย

๕. พระกมลฉัตรเชิญน้ำพระพุทธมนต์ (คนโทน้ำอภิเษก)

หนึ่งในขั้นตอนสำคัญของพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพุทธศักราช ๒๕๖๒ (วันที่ ๔ - ๖ พฤษภาคม) คือการเตรียมน้ำอภิเษกจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน ๑๐๗ แห่ง และน้ำที่หอศาสตราคมในพระบรมมหาราชวัง รวมเป็น ๑๐๘ แห่ง การเตรียมน้ำสงฆ์มูรธาภิเษกจากแหล่งน้ำเบญจสุทธคงคา คือ แม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ ๕ สาย ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ตักที่บึงพระอาจารย์ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครนายก แม่น้ำป่าสัก ตักที่บริเวณบ้านท่าทราย อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

พระกลศอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ ออกแบบโดย นายณัฐพงศ์ ปิยะมารณ สำนักร่างศิลปหุ่กรรมศิลปากร

แม่เจ้าพระยา ตักบริเวณปากคลองบางแก้ว อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง **แม่เจ้าราชบุรี** ตักบริเวณสามแยกคลองหน้าวัดดาวดึงษ์ อำเภอม้ว จังหวัดสมุทรสงคราม **แม่เจ้าเพชรบุรี** ตักบริเวณท่าหน้าวัดท่าไชยศิริ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี และน้ำจากสระศักดิ์สิทธิ์ ๔ สระ ได้แก่ สระเกษ สระแก้ว สระคา และสระยมนา อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

พิธี **“พิธีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์”** จัดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศในวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบจัดสร้างพระกลศอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ หรือคนโทน้ำศักดิ์สิทธิ์มอบให้จังหวัดต่าง ๆ นำไปบรรจุน้ำศักดิ์สิทธิ์เพื่อใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

บริษัทรัตนโกสินทร์ เซรามิกค์ ๔ หรือโรงโองรัตนโกสินทร์ เซรามิกค์ ๔ จังหวัดราชบุรี ได้รับหน้าที่สำคัญในการผลิตคนโทน้ำศักดิ์สิทธิ์ในครั้งนี้ หลังจากเคยได้รับมอบหมายให้จัดสร้างคนโทน้ำศักดิ์สิทธิ์มาแล้วครั้งหนึ่ง โดยครั้งนั้กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้จัดทำรวมทั้งหมด ๑๒๐ ใบ

ในการจัดสร้างคนโทน้ำครั้งนี้มีการเตรียมบ้นหล่อ และเผาอบสำรอกไว้อีกจำนวนหนึ่ง กรณีที่เกิดเหตุแทรกซ้อนขึ้นมา เพราะช่วงการอบสีอาจมีการผิดพลาดเกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เนื่องจากเป็นงานบ้นที่ใช้ฝีมือความประณีตสูง อีกทั้งยังนำไปประกอบพิธีพิธีกรรมตักน้ำและพิธีทำน้ำอภิเษกซึ่งเป็นพิธีสำคัญมากที่สุด

นายสุชชาติ โฆษะบดี

“รู้สึกปลาบปลื้มอย่างสูงหลังจากกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้จังหวัดราชบุรีผลิตคนโทน้ำเพื่อใช้บรรจุน้ำศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพิธีพิธีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์จากแหล่งน้ำสำคัญต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในวันที่ ๖ เมษายน พร้อมกันทั้ง ๗๖ จังหวัด” นายสุชชาติ โฆษะบดี อายุ ๖๒ ปี เจ้าของโรงโองรัตนโกสินทร์ เซรามิกค์ ๔ ตั้งอยู่เลขที่ ๕๑/๕ หมู่ ๑ ตำบลท่าทราย อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี เผยความรู้สึก

โรงโองเตรียมความพร้อมและที่มผลิต

ทั้งหมด ๖ คน ประกอบด้วย ช่างกลึง ช่างเทแบบ ช่างเคลือบ ช่างเตาเผา และช่างเขียนแบบลาย ที่มีความชำนาญบรรจงสร้างงานทุกขั้นตอน ในระยะเวลาทำงาน ๔๕ วัน ตั้งแต่งานเริ่มต้น โดยดูจากแบบพิมพ์เขียว ในการผลิตชิ้นงานจะมีเป้าพิมพ์ การขีดผิวให้เรียบ การเก็บรอยตะเข็บของชิ้นงาน จนถึงงานเขียนลายทุกขั้นตอนจะมีช่างสิบหมู่จากกรมศิลปากร ร่วมทำและคอยดูแลควบคุมใกล้ชิด ช่างจะใช้ฟู่กันจุ่มน้ำทองเซรามิกซึ่งมีทองผสมอยู่กว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ค่อย ๆ บรรจงเขียนลวดลายน้ำทองด้วยความประณีตช่วงด้านล่างและช่วงคอของคนโทแต่ละใบอย่างพิถีพิถัน เพื่อเตรียมนำไปเผาอบในอุณหภูมิความร้อนสูงประมาณ ๙๐๐ องศาเซลเซียสที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นจะได้คนโทที่มีลักษณะลวดลายเงาวาวจากสีน้ำทองที่คงความงดงาม ประณีตซึ่งช่างทุกคนตั้งใจสุดฝีมือ เสร็จแล้วจะนำไปตั้งไว้ให้แห้งนาน ๓ - ๕ วัน

“การผลิตคนโต้นั้นจะเผาอบประมาณวันละ ๑๐ ใบ โดยเฉพาะสีทองเป็นสีพิเศษต้องเผาในอุณหภูมิที่นิ่งและเป็นเตาไฟฟ้าเท่านั้น จึงนับเป็นเกียรติของครอบครัวและทีมงานช่าง งานนี้ถือว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการ จะใช้เวลาประมาณ ๔๕ วันหลังจากต้นแบบเสร็จ โดยผู้ที่ออกแบบคนโต้น้ำคือช่างสิบหมู่ผู้ควบคุมแบบ ควบคุมขนาด ควบคุมลวดลาย รายละเอียดตลอดจนสีสันทนของคนโท จำนวน ๗๗ ใบ ส่วนที่เหลือจะเป็นตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรม-

ราชาภิเษกอย่างเดียว และบางจังหวัดอาจจะมี ๒ หรือ ๓ ใบ เพราะมีการดักน้ำศักดิ์สิทธิ์หลายแห่งมาร่วมกัน ทางครอบครัวต่างตั้งใจทำงาน ครั้งนี้ถือเป็นเกียรติประวัติและเป็นมงคลที่สุดของวงศ์ตระกูลเป็นอย่างยิ่ง”

สำหรับคนโทชุดแรก จำนวน ๖๗ ใบ จัดใส่กล่องกำมะหยี่พิเศษสวยงามสมพระเกียรตินำส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม และชุดที่สองส่งมอบเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม อีก ๕๘ ใบ รวม ๑๒๕ ใบ มีการแก้ไขเรื่องสีตราสัญลักษณ์ที่ผิดพลาดอีกจำนวน ๖ ใบ ครบตามจำนวนที่ได้รับมอบหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงและตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรีจัดรถนำขบวนรถยนต์บรรทุกคนโต้น้ำอภิเษกเดินทางถึงกรุงเทพมหานคร ส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อจัดส่งให้จังหวัดต่าง ๆ ต่อไป

“ช่างฝีมือทุกคนช่วยกันทำอย่างสุดฝีมือด้วยความภูมิใจและเต็มใจทั้งกลางวันกลางคืนเท่าที่จะมีเวลาทำได้ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงงานเสร็จสมบูรณ์เพื่องานสำคัญออกมาอย่างดีที่สุดสวยงามสมพระเกียรติ สำหรับจังหวัดราชบุรีกำหนดประกอบพิธีพลีกรรมดักน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่สระโกสินารายณ์ ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในวันที่ ๖ เมษายน จากนั้นจะอัญเชิญมาไว้ที่วัดมหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมือง เพื่อเตรียมจัดทำน้ำอภิเษกก่อนอัญเชิญส่งมอบในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก”

คนโทน้ำอภิเชก

ขันสาคร และที่ตักน้ำ

๕ ขันสาคร-คนโทน้ำอภิเชก

ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตำแหน่งลดหลั่นลงไป เป็นประธานในพิธีตักน้ำพร้อมกันทั่วประเทศ ฤกษ์เวลา ๑๑.๕๒-๑๒.๓๘ น. ของวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำขันสาคร สำหรับบรรจุน้ำที่ตักแล้ว เป็นขันทองเหลืองเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๒ นิ้ว มีหูจับเป็นหัวสิงห์พร้อมฝาปิด ยิงเลเซอร์ตรากระทรวงมหาดไทยขนาด ๔ นิ้ว บรรจุ น้ำได้ ๕ ลิตรหนัก ๔.๘ กิโลกรัม คนโทน้ำอภิเชก โดยฝีมือช่างจากโรงโองรังต้นโกสินทร์เชรามิกค์ ๔ มีตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษกหนึ่งด้าน อีกด้านหนึ่งประดับตราประจำจังหวัด ขนาด ๗ เซนติเมตร คนโทนี้ มีความสูง ๔๐ เซนติเมตร กว้าง ๒๐ เซนติเมตร หนัก ๒.๕ กิโลกรัม ช่วงท้องเป็นรูปทรงกลมตรงกลางประดับตราประจำจังหวัดและตรา

สัญลักษณ์ บรรจุน้ำได้ ๔.๕ ลิตร โดยใช้ที่ตักน้ำทองเหลืองขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ นิ้ว

๕ พระสุพรรณบัฏ

“พระสุพรรณบัฏ” คือแผ่นทองคำที่ตีแผ่เป็นรูปสี่เหลี่ยมมีขนาดกว้างยาวตามที่ต้องการจะใช้งาน ข้อสำคัญคือ ต้องหนาเพียงพอที่จะจารึกข้อความลงไปบนแผ่นทองคำนั้นได้ ไม่ใช่การตีแผ่เสียจนบางเฉียบอย่างทองคำเปลวซึ่งใช้งานต่างวัตถุประสงค์

ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแต่ละครั้ง จะมีพระราชพิธีจารึกพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่ลงบนแผ่นทองคำที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามก่อน วันพระบรมราชาภิเษก และจะมีริ้วกระบวนแห่อัญเชิญพระสุพรรณบัฏจากวัดพระศรีรัตนศาสดารามเข้าไปยัง

หมู่พระมหามณเฑียรเพื่อเตรียมการทูลเกล้าฯ ถวายในวันงานพระราชพิธี

อนึ่ง พระสุพรรณบัฏ คือแผ่นทองคำรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หนา ๐.๑ เซนติเมตร ความกว้างยาวขึ้นอยู่กับอักษรหรือข้อความที่จะจารึกพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ พระนามาภิไธย และพระนามพระบรมวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป

พระสุพรรณบัฏ มิได้เรียกเฉพาะแต่แผ่นทองคำที่จารึกพระปรมาภิไธยของพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้น หากแต่เรียกตลอดไปจนถึงแผ่นทองคำที่จารึกพระนามาภิไธยและพระนามของเจ้านายที่ทรงได้รับพระราชทานพระอิสริยยศกิติให้เพิ่มพูนขึ้นในวาระต่าง ๆ ด้วย

พิธีจารึกกระทำที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีการเจริญพระพุทธรูปและการบูชาเทวดาในตอนเย็นก่อนถึงวันพระฤกษ์ รุ่งขึ้นถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์ อาลักษณ์ผู้ทำหน้าที่จารึกนุ่งขาว สวมเสื้อขาว มีผ้าขาวเชวียงบ่า รับผิดชอบการพระพุทธรูปหามณเฑียรต้นปฏิมากรและกราบถวายบังคมไปทางสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก่อนการจารึก ครั้นได้พระฤกษ์ โหระหวงลั่นฆ้องชัยให้สัญญาณลงมือจารึกและแกะพระราชลัญจกร พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา พราหมณ์เป่าสังข์ เจ้าพนักงานประโคมแตงสังข์และพิณพาทย์ขณะจารึกและแกะพระราชลัญจกร เมื่อเสร็จแล้วพราหมณ์หั่นน้ำสังข์และเจิมทั้งแผ่นพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกร

เมื่อจารึกเสร็จพราหมณ์หั่นน้ำสังข์และเจิมพระสุพรรณบัฏม้วนแล้วพันด้วยไหมเบญจพรรณ และพันด้วยแพรแดงอีกชั้นหนึ่งบรรจุในพระกรัณฑ์ (พระ-กะ-รัน) ทองคำลงยาก่อนจะเวียนเทียนสมโภชต่อไป

พระราชลัญจกร คือเครื่องหมายอย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงพระราชอิสริยยศ พระเกียรติยศ และพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ตามโบราณราช-

ประเพณีถือว่าพระราชลัญจกรเป็นเครื่องหมายมงคลในหมวดพระราชลัญจกรอย่างหนึ่ง

พระราชลัญจกรประจำรัชกาล คือดวงตราสำหรับประทับกำกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ในเอกสารราชการแผ่นดิน เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา พระราชลัญจกรทำด้วยงาช้างเป็นรูปวงกลม กลางวงกลมแกะเป็นรูปครุฑ รอบขอบภายในจารึกพระปรมาภิไธย

๕ การจารึกพระสุพรรณบัฏ

ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกร

วันที่ ๒๒ และ ๒๓ เมษายน พิธีจารึกพระสุพรรณบัฏเฉลิมพระปรมาภิไธย ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกรประจำรัชกาลตลอดจนจารึกพระสุพรรณบัฏพระบรมวงศ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตามโบราณราชประเพณีงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกจะต้องมีพิธีจารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกร คือการจารึกพระนามใหม่ของพระเจ้าแผ่นดินลงในแผ่นทองคำ พร้อมกับดวงพระบรมราชสมภพ และแกะงาช้างเป็นพระราชลัญจกรประจำรัชกาล ตลอดจนจารึกพระสุพรรณบัฏพระบรมวงศ์

เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเรือเอก หม่อมเจ้า

ปูสถาน สวัสดิวัตน์ เสด็จแทนพระองค์ไปในการพระราชพิธีจารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกรประจำรัชกาลตามเวลา ฤกษ์ ๐๘.๑๙ - ๑๑.๓๕ น.

การจารึกพระสุพรรณบัฏประกอบพิธี ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เจ้าพนักงานอาลักษณ์จารึกพระสุพรรณบัฏพระปรมาภิไธย ขณะที่นายฉัตรชัย ปิ่นเงิน โหระหลงจารึกดวงพระบรมราชสมภพ และนายสุนทร วิไล ช่างศิลป์ประจำพระองค์เป็นผู้แกะพระราชลัญจกรประจำรัชกาลพร้อมกัน ระหว่างนั้นพระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา พราหมณ์เป่าสังข์ เจ้าพนักงานประโคมแตร สังข์ และพิณพาทย์จนเสร็จการจารึก เจ้าพนักงานอาลักษณ์จะอัญเชิญพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกรประจำรัชกาลที่ ๑๐ บรรจุในพระกรัณฑ์ทองคำลงยาไปประดิษฐานบนธรรมาสน์ศิลาเบื้องหน้าพระพุทธรูปมหารัตนูปปฏิมากรในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จากนั้นพราหมณ์เป็กแฉ่นฟ้าเวียนเทียนสมโภช ๓ รอบ

ในวันที่ ๓ พฤษภาคม มีพิธีแห่เชิญพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกรประจำรัชกาลจากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ขึ้นพระราชยานกงนำไปประดิษฐาน ณ พระแท่นมณฑลในพระที่นั่งไพศาลทักษิณเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

🍵 การเตรียมน้ำสรงพระมูรธาภิเษก

การเตรียมน้ำสรงพระมูรธาภิเษก เป็นการเตรียมพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในเบื้องต้น ซึ่งเจ้าพนักงานพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำที่เชื่อว่ามี ความศักดิ์สิทธิ์เพื่อใช้สรงพระมูรธาภิเษก ณ มณฑปพระกระยาसनานและการถวายน้ำอภิเษกบริเวณพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์

มูรธาภิเษก หมายถึง การรดน้ำอันศักดิ์สิทธิ์เหนือศีรษะ และหมายถึงน้ำพระพุทธรูปและเทพมนต์สำหรับถวายพระมหากษัตริย์เพื่อสรงในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกหรือพระราชพิธีอื่น ๆ

🍵 เครื่องพระมูรธาภิเษก

สิ่งสำคัญนอกเหนือจาก “น้ำอภิเษก” คือ สิ่งของที่เกี่ยวข้องซึ่งเรียกว่าเครื่องพระมูรธาภิเษก อันได้แก่ พระเต้า พระกลศ และพระมหาสังข์

มีของสิ่งหนึ่งที่ใช้สรงสนานในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของไทยแต่ไม่ปรากฏในพระราชพิธีอื่น ๆ คือ “สหัสธารา” นับเป็นอุปกรณ์สำคัญที่สุดชิ้นหนึ่ง สหัสธารามีลักษณะคล้ายถาดโลหะเจาะรูไว้เป็นจำนวนมาก (ตามตำราว่าจำนวนพัน) หรือคล้ายฝักบัวที่เราใช้อาบน้ำแต่มีขนาดใหญ่กว่า ทำด้วยเงิน ใช้เมื่อถวายพระมูรธาภิเษกที่มณฑปพระกระยาसनานขณะประทับอยู่บนตั่งไม้มะเดื่อ สหัสธาราตั้งไว้เหนือพระเศียรหรือศีรษะ เหตุที่ต้องใช้วิธีไซสหัสธารา เพราะขัตติยราชประเพณี ผู้ใดจะหลังน้ำพระพุทธรูป หรือเทพมนต์ที่พระเศียรขององค์พระมหากษัตริย์มิได้ เมื่อมีการสรงพระมูรธาภิเษก

พระมหาสังข์ทักษิณาวัฏ

พระเต้าเบญจคัพย์ใหญ่

สหัสธารา หรือในภาษาสันสกฤต เรียกว่า สหัสธารา (สหสุธารา) มีความหมายว่า สายน้ำหนึ่งพันสาย

ด้วยพระสหัสธาราแล้ว ในทางพิธีกรรมถือว่าความเป็นพระมหากษัตริย์ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว เจ้าพนักงานอีกส่วนหนึ่งจะเปลี่ยนพระมหาเศวตฉัตรทุกองค์ในพระบรมมหาราชวังในเวลาเดียวกัน

สหัสธารา มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นค่านาม

หมายถึง “เครื่องโปรยน้ำให้เป็นฝอย (ใช้ในการอภิเษก โดยโปรยน้ำ หมายถึงการสงวนน้ำพระเจ้าแผ่นดิน) ทำจากโลหะเงินมีช่องปรุเป็นฝักบัวและมีดอกจำปาทองคำห้อยโดยรอบ)

การถวายพระมูรธาภิเษกด้วยสหัสธาราถือเป็นพระเกียรติยศใหญ่สำหรับพระมหากษัตริย์เท่านั้น หลังจากสงวนน้ำสหัสธาราแล้วสมเด็จพระสังฆราชหรือพระราชกณเฑาะว์นำพระพุทธมนต์ด้วย พระครอบหรือพระเต้าเบญจคัพย์ที่พระปฤษาฎงค์และพระหัตถ์ และพระบรมราชวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายหน้าขึ้นถวายน้ำพระพุทธมนต์ด้วยพระเต้าที่พระหัตถ์

พิธีพลีกรรมตักน้ำอภิเษกและน้ำสงวนพระมูรธาภิเษก ใช้ฤกษ์เวลา ๑๑.๕๒ - ๑๒.๓๘ น. ของวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานตักน้ำเพื่อนำน้ำอภิเษก และปลัดกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยผู้บริหารเป็นประธานตักน้ำสงวนพระมูรธาภิเษก นำน้ำที่ตักได้ใส่ขันสาครหรือขันทองเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๒ นิ้ว มีหูจับเป็นหัวสิงห์ พร้อมฝาปิดและเมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว ได้ตักน้ำใส่ในคนโทน้ำอภิเษกเซรามิกกลวดลายกระจังเป็นลายน้ำทองเคลือบสีขาวยังใบ มีตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษกหนึ่งด้าน อีกด้านหนึ่งเป็นตราประจำจังหวัด ขณะที่กรุงเทพมหานครทำพิธีตักน้ำในวันที่ ๑๒ เมษายน ฤกษ์เวลา ๑๔.๐๙ น.

หลังจากทำพิธีพลีกรรมตักน้ำแล้ว ทุกจังหวัดนำน้ำไปประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด ในวันที่ ๘ เมษายน ฤกษ์เวลา ๑๗.๑๐-๑๒.๐๐ น.

วันที่ ๙ เมษายน เวลา ๑๐.๐๐ น. ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในพิธีตักเทียนชัยและเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษกเวลา ๑๒.๐๐ น.

วันที่ ๑๐ เมษายน ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัดเชิญคนโทน้ำอภิเษกและน้ำสงวนพระ-

มูรธาภิเษกมาเก็บรักษา ณ ห้องประชุมดอกแก้ว กระทรวงมหาดไทยโดยพร้อมเพรียงกัน ประชาชนจะเห็นความงดงามของริ้วขบวนอัญเชิญคนโทน้ำทั้ง ๘๖ คนโท ไปยังวัดสุทัศนเทพวราราม ในวันที่ ๑๘ เมษายน เพื่อประกอบพิธีทำน้ำอภิเษก ประกาศชุมนุมเทวดาทำน้ำเทพมนต์เจริญพระพุทธมนต์โดยมี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและสมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานในพิธี

วันที่ ๑๙ เมษายน พลเอก อนุพงษ์ ฝ่่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้บริหารกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้ง ๗๖ จังหวัด ได้ร่วมเชิญคนโทน้ำศักดิ์สิทธิ์จากวัดสุทัศนเทพวรารามไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดารามในพระบรมมหาราชวังเพื่อพราหมณ์ประกอบพิธี

ประกาศ
เรื่อง สถาปนาสมเด็จพระราชินี

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า โดยที่ทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส กับ พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา ถูกต้องตามกฎหมาย และราชประเพณีโดยสมบูรณ์ทุกประการแล้ว

จึงมีพระราชโองการให้สถาปนา พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา พระอัครมเหสี เป็น สมเด็จพระราชินีสุทิดา ทรงดำรงตำแหน่งพระอิสริยยศ ฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

๕ สถาปนา “พลเอกหญิง สุทิดา” เป็นสมเด็จพระราชินี ๕
๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา ในการสถาปนาสมเด็จพระราชินี และพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส โดยมีคณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี ร่วมในพระราชพิธี

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ ห้อง ว.ป.ร. พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา ในการสถาปนาสมเด็จพระราชินี ในการนี้ ทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้อาลักษณ์อ่านประกาศสถาปนา พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา เป็นสมเด็จพระราชินี ความว่า ประกาศสถาปนาสมเด็จพระราชินี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่ทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับ พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา ถูกต้องตามกฎหมายและราชประเพณีโดยสมบูรณ์ทุกประการแล้ว จึงมีพระราชโองการให้สถาปนา พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา พระอัครมเหสี เป็น สมเด็จพระราชินีสุทิดา ทรงดำรงตำแหน่งพระอิสริยยศฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พลเอกหญิง สุทิดา วชิราลงกรณ ณ อยุธยา ฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายกรวยกระหนงดอกไม้ธูปเทียนแพแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอกาสนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานน้ำพระมหาสังข์ไข่มะตูม ทรงเจิม

สมเด็จพระราชินี พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์
เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๑๐ ชั้นที่ ๑ และมี
พระราชโองการสถาปนาแก่สมเด็จพระราชินีสุทิดา

ผู้อำนวยการเขตดุสิต ใฝ่ฯ ทูลเกล้าฯ ถวาย
สมุดจดทะเบียนราชาภิเษกสมรส แต่สมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวเพื่อลงพระปรมาภิไธยและพระนามาภิไธย
ในสมุดทะเบียนราชาภิเษกสมรส ในการนี้สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลง
พระนามาภิไธยในฐานะทรงเป็นสักขีพยาน และ
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี
ลงนามในสมุดจดทะเบียนราชาภิเษกสมรสในฐานะ
สักขีพยาน จากนั้น พลเอก อนุพงษ์ เหล่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ทูลเกล้าฯ ถวาย
ทะเบียนราชาภิเษกสมรสแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระราชินี

เมื่อเวลา ๑๖.๒๙ น. วันที่ ๒ พฤษภาคม
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่ง
จากพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ไปยัง
พระบรมราชานุสรณ์ พระลานพระราชวังดุสิต ใน
การพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
ถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ พระลาน
พระราชวังดุสิต โดยมีสมเด็จพระราชินีสุทิดา และ
พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา โดย
เสด็จฯ ด้วย

ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางพาน
พุ่มดอกไม้ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวาย
ราชสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอม-
เกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วทรงกราบ จากนั้นประทับรถยนต์
พระที่นั่งเสด็จฯ ไปยังพระปฐมบรมราชานุสรณ์
สะพานพุทธยอดฟ้า (สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์)

**ถวายราชสักการะ
รัชกาลที่ ๑ และรัชกาลที่ ๕
๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒**

ต่อมาเวลา ๑๖.๓๘ น. รถยนต์พระที่นั่งถึงยัง พระปฐมบรมราชานุสรณ์ สะพานพุทธยอดฟ้า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางพานพุ่มดอกไม้ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงกราบ จากนั้นประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จฯ ไปยังศาลหลักเมือง โดยมีคณะองคมนตรี อาทิ นายเกษม วัฒนชัย พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท และนายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม พลตำรวจเอก อุดมย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน นางศิลปสวย ระวีแสงสูรย์ ปลัดกรุงเทพมหานคร และข้าราชการ เฝ้าฯ รับเสด็จ

เวลา ๑๖.๔๘ น. รถยนต์พระที่นั่งถึงศาลหลักเมือง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเข้าหอพระพุทธรูป ทรงวางพวงมาลัย ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทรงกราบ เสด็จเข้าศาลหลักเมือง ทรงวางพวงมาลัย ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสักการะ ศาลหลักเมือง ทรงกราบ เสด็จเข้าศาลเทพารักษ์ ทรงวางพวงมาลัย ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสักการะ พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง พระกาฬไชยศรี เจ้าหอกลอง เจ้าเจตคุปต์ ทรงกราบ

เวลา ๑๖.๕๙ น. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังพระบรมมหาราชวังเข้าทางประตูศัคดีไชยสิทธิ์ ประตูราชสำราญ ทรงบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ และพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานในพระบรมมหาราชวัง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการทองทิศบูชาพระพุทธรูปสำคัญต่าง ๆ ทรงกราบ แล้วเสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย สักการะเทวดารักษาพระมหาศเวตฉัตร ทรงกราบ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงจุดธูปเทียนเงินทองท้ายที่นั่งบูชาพระสยามเทวาริราช

ทรงกราบ เสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งภัทรบิฐ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสักการะเทวดารักษาพระมหาศเวตฉัตร ทรงกราบ จากนั้นเสด็จฯ ไปยังหอพระธาตุมณเฑียร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการทองทิศถวายสักการะพระบรมอัฐิ และพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชูปถัมภ์ ทรงกราบ แล้วเสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานองค์กลาง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสักการะเทวดารักษาเครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเทวดารักษาพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ ทรงกราบ

จากนั้นเสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานองค์ตะวันออก เสด็จเข้าห้องพระบรรทม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสักการะเทวดารักษาพระมหาศเวตฉัตร พระแท่นราชบรรจถรณ์ ทรงกราบ เวลาพระฤกษ์ ๑๖.๐๙ - ๒๐.๓๐ น. เสด็จฯ ไปยังโต๊ะเครื่องบวงสรวงสังเวคีที่ห้องพระโรงหน้าพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ทรงจุดธูปเทียนทองเทียนเงิน ธูปและธูปหางปักที่เครื่องบวงสรวงสังเวคี ทรงกราบ ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย สังข์ แตร ฆุซามาลาแกว่งบัณเฑาะว์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับพระราชอาสน์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระมหาราชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ ประธานพระครูพราหมณ์ อำนวยการบวงสรวง ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย สังข์ แตร ฆุซามาลาแกว่งบัณเฑาะว์ เมื่ออ่านประกาศบวงสรวงจบ เสด็จฯ ไปทรงโปรยข้าวตอก ดอกไม้ที่โต๊ะเครื่องบวงสรวงสังเวคี ทรงกราบ แล้วเสด็จฯ

ไปประทับรถยนต์พระที่นั่งประตูลานพระราชกิจ เสด็จฯ กลับพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

👑 ประกาศการพระราชพิธี บรมราชาภิเษก

๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

วันที่ ๓ พฤษภาคม พิธีแห่เชิญพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกรประจำรัชกาลจากวัดพระศรีรัตนศาสดารามไปยังพระที่นั่งไพศาลทักษิณเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

จากนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงนมัสการพระรัตนตรัย ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระอัฐิ ณ หอพระธาตุมณเฑียร

ได้เวลามหามงคลฤกษ์ จุดเทียนชัย พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ประกาศการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

(วันที่ ๔-๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

(วันที่ ๔-๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

เสนาศึกษา

พันธเอกหญิง วันดี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

🌸 การบรมราชาภิเษก และเฉลิมพระราชมณเฑียร (วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา พระฤกษ์ ๑๐.๐๙-๑๒.๐๐ น. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงฉลองพระองค์เศวตพัศตร์ ทรงสะพักขาวขลิบ ทองคำ ทรงจุดเครื่องบูชาสังเวद्यเทวดากลางหาว ประทับเหนือพระที่นั่งอุทุมพรราชอาสน์ ทรงสรง พระมูรธาภิเษก ณ มณฑปพระกระยาसनาน บริเวณ ซาลาพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน โดยน้ำสรงมูรธาภิเษกเป็นน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๙ แหล่งน้ำ คือ น้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๔ ของเมืองสุพรรณบุรี คือ สระเกษ สระแก้ว สระคา และสระยมนา ร่วมกับ

น้ำจากแม่น้ำสายสำคัญอีก ๕ สาย เรียกกันว่า “เบญจสุทศคงคา” คือ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำราชบุรี แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำบางปะกง

🌸 ทรงรับน้ำอภิเษก ๘ ทิศ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเปลื้องเศวตพัศตร์ ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ฉลองพระองค์ ครุยสายสะพายนพรัตนราชวราภรณ์ สายสร้อย จุลจอมเกล้า เสด็จพระราชดำเนินมายังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ประทับบนพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ภายใต้พระบวรเศวตฉัตร โดยเริ่มหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออกหรือบูรพาทิศเป็นปฐมฤกษ์เพื่อทรงรับน้ำอภิเษก ๘ ทิศ ซึ่งสื่อความ

และธรรมเนียมพราหมณ์
อินเดีย พราหมณ์จะอุ้ม
พระมหากษัตริย์ขึ้นไป
ประทับซึ่งมีความหมาย
ว่าส่งขึ้นสู่การรับราช-
สมบัติ คล้ายกับยุโรปที่
จะต้องให้ไปป์สวมมงกุฏ

หมายถึงการที่ราษฎรในทิศทั้ง ๘ ถวายแผ่นดินให้
ทรงครอบครอง น้ำอภิเชกแต่ละทิศนำมาจากแหล่ง
น้ำศักดิ์สิทธิ์ ๑๐๘ แหล่งทั่วประเทศ ๗๗ จังหวัด

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้มีการถวายน้ำอภิเชกโดยบุคคลหลายคน
หลายตำแหน่งโดยจะทรงผินพระพักตร์ไปแต่ละทิศ
จนครบทั้ง ๘ ทิศ

การถวายน้ำอภิเชก สำหรับบางคนจะถวาย
ที่พระกร บางคนถวายลงในพระเต้าเบญจคัพย์คือ
มีถ้วยรองเอาไว้ และทรงแตะเหมือนทรงรับประเคน
เมื่อถวายน้ำอภิเชกเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะทรงใช้นิ้ว
จุ่มน้ำแตะที่พระนลาฏหรือหน้าผาก ผู้ที่ไม่ใช่พระ
หรือพราหมณ์จะไม่สามารถถวายน้ำอภิเชกที่ พระ
วรกาย

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีถวายน้ำอภิเชก สมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงพระดำเนินไปประทับ ณ พระที่นั่ง
องค์สำคัญที่สุดในแผ่นดิน เป็นพระที่นั่งถมูมเงิน
ทำจากนครศรีธรรมราชเมื่อครั้งรัชกาลที่ ๔ ชื่อว่า
พระที่นั่งภัทรบิฐ ถ้าเป็นธรรมเนียมสมัยอยุธยา

ให้กษัตริย์

พระที่นั่งภัทรบิฐ แปลว่า พระที่นั่งแห่งความ
เจริญรุ่งเรือง นี่คือราชบัลลังก์บนพระที่นั่งลาดหญ้า
คาโรยแป้งสาลิปูปับด้วยแผ่นทองเขียนรูปราชสีห์
แล้วคลุมด้วยผ้าขาว เนื่องจากราชสีห์เป็นเจ้าป่า มี
อำนาจเหนือสัตว์ทั้งหลาย สมัยโบราณใช้หนัง
ราชสีห์จริงแต่ภายหลังการฆ่าสัตว์เพื่อถลกเอาหนัง
มาไม่สมควรจึงใช้วิธีตีแผ่นทองให้บางแล้วเขียนเป็น
รูปราชสีห์ สมมุติว่านี่คือหนังราชสีห์ ส่วนหญ้าคา
เป็นความเชื่อที่ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ พราหมณ์ใช้
หญ้าคาเป็นเครื่องบูชาเทพเจ้า

ณ พระที่นั่งภัทรบิฐ พระมหाराชครูพิธิ
ศรีวิสุทธิคุณ เข้าเฝ้าฯ ถวายน้ำเทพมนต์ที่พระหัตถ์
ด้วยพระมหาสังข์พิธีพราหมณ์ ถวายใบมะตูมทรง
ทัด จากนั้นกล่าวเวทสรรเสริญเปิดศิวาลัยไกรลาส
จบแล้วกราบบังคมทูลถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์
เครื่องขัตติยราชวรภรณ์ และเครื่องขัตติยราชูปโภค
เริ่มจากพระสุพรรณบัฏจารึกพระปรมาภิไธย พระ
สังวาลพราหมณ์ธูรา พระสังวาลนพรัตนราชวรภรณ์

พระสังวาลพระนพ แล้วจึงทูลเกล้าฯ ถวายพระมหาพิชัยมงกุฎ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับแล้ว ทรงสวมต่อมา ทูลเกล้าฯ ถวายพระแสงขรรค์ชัยศรี พระแสงจามรี พระแสงขนหางช้างเผือก ธารพระกรชัยพฤกษ์ พัดวาลวิชนี พระธำมรงค์รัตนวราวุธ พระธำมรงค์วิเชียรจินดา ฉลองพระบาทเชิงงอน พระสุพรรณศรีบัวแฉก พระมณฑปทองคำลงยาพร้อมพานรองมีพระจอก พระแสงดาบฝักทองเกลี้ยง ธารพระกรเทวรูป พระแสงจักร พระแสงตรีศูล พระแสงหอกเพชรรัตน พระแสงดาบเขลย พระแสงธนู พระแสงดาบเขน พระแสงปืนข้ามแม่น้ำสะโตง พระแสงขอจ้าวแสนพลพ่าย

เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุข แห่งอาณาจักรราษฎร์ตลอดไป

พระปฐมบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐
วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประกาศ คำ
สั่งแรกในรัชกาลเรียกว่า **พระปฐมบรมราชโองการ**
จากนั้นทรงหลังทักษิณทก ตั้งสัตยาธิษฐาน
ว่า จะทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม
ขึ้นตอนบรมราชาภิเษกแล้วเสร็จตามพระฤกษ์คือ
๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

👉 ทรงสถาปนา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้อาลักษณ์อ่านประกาศพระบรม
ราชโองการสถาปนาสมเด็จพระราชินี ความว่า
“โดยที่ทรงพระราชดำริว่า ตามราชประเพณีสืบมา
แต่โบราณ เมื่อสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าได้
เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกแล้ว ย่อม
โปรดให้สถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระอัคร
มเหสีขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมราชินี และในครั้ง
นี้ ก็มีพระราชหฤทัยประสงค์ที่จะให้เป็นไปตาม
โบราณราชประเพณีนั้น จึงมีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศ
สมเด็จพระราชินีสุทิดา ขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้า
สุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ให้มี

พระเกียรติยศสมบูรณตามราชประเพณีดังกล่าวนั้น
จงทุกประการ ขอพระอานูภาพแห่งคุณพระศรี
รัตนตรัย และเทพเจ้าทั้งหลาย จงดลบันดาลอภิบาล
รักษา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ
พระบรมราชินี ให้ทรงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข พล
ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิพิพัฒนามงคล
อัฐิบุญลย์มัญญผล สกกลเกียรติยศ เดชานุภาพมโหฬาร
ทุกประการ เทอญฯ”

จากนั้นสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
เสด็จสู่หน้าพระที่นั่งภัทรบิฐ พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวทรงหลั่งน้ำพระมหาสังข์พระราชทาน
ไบมะตูม ทรงเจิม และพระราชทานพระสุพรรณบัฏ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตน์
ราชวราภรณ์ และเครื่องราชอิสริยยศราชูปโภคแก่
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีเสร็จแล้ว สมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จไปประทับพระ-
ราชอาสน์เบื้องซ้ายพระที่นั่งภัทรบิฐ

🌸 เสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล

ในช่วงบ่ายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จออกมหาสมาคม ประทับบนพระที่นั่งพุดตาน
กาญจนสิงหาสน์เหนือพระราชบัลลังก์ ณ พระที่นั่ง
อมรินทรวินิจฉัย เพื่อเสด็จว่าราชการครั้งแรก โดยมี
พระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี นายกรัฐมนตรี
คณะรัฐมนตรี พุฒานุทูต ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เข้า
เฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับการถวาย
พระพรชัยมงคลจากผู้แทนพระบรมวงศานุวงศ์
นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ใน
การนี้มีพระราชดำรัสตอบความว่า

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่
ในท่ามกลางมหาสมาคม พรุ่งพร้อมด้วยทุกท่านจาก
ทุกสถาบันสำคัญของชาติและได้รับคำอวยพรอัน
เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดีและไมตรีจิต ขอ

ขอบพระทัยและขอบใจในคำอวยพรและน้ำใจ
ไมตรีของทุกท่านเป็นอย่างมาก

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอเชิญชวนทุกท่านทุก
ฝ่ายในมหาสมาคมนี้และประชาชนชาวไทยทุกคน
ได้ตั้งความปรารถนาาร่วมกันกับข้าพเจ้าในอันที่จะ
ร่วมกันปฏิบัติงานตามฐานะและหน้าที่ของตนโดย
ยึดเอาประโยชน์ คือความเจริญมั่นคงของประเทศ
ชาติและความผาสุกร่มเย็นของประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด ขอคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จง
คุ้มครองรักษาทุกท่านให้ประสบความสุข ความ
เจริญ พร้อมด้วยพรอันเป็นมงคลทุกประการ

ในระหว่างเสด็จออกว่าราชการครั้งแรก เจ้าพนักงานจะเตรียมพระราชพาหนะ เช่น พระที่นั่งราเชนทรยาน พระยาช้างต้น ม้าต้น เทียบไว้ที่เกยหน้าพระที่นั่ง รวมถึงเทียบเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ บริเวณท่าราชวรดิฐ รวมทั้งมีการยิงสลุตปืนใหญ่พรามณ์เป่าสังข์ ไกวบันเตาะวี ย่าม้อง กลองระฆัง พระสงฆ์ทุกวัดสวดเจริญพระพุทธรมณต์ทั่วประเทศ

๕ เสด็จฯ โดยริ้วกระบวนราบใหญ่ เพื่อทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๖.๓๘ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จออกจากพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ทรงฉลองพระองค์ครุย สายสะพาย นพรัตน์ราชวรภรณ์ สายสร้อยจุลจอมเกล้า ทรงพระมาลาเส้าสูง เสด็จออกเกยหน้าพระทวารเทเวศร์รักษา ประทับพระราชยานพุดตานทอง เสด็จฯ โดยขบวนพระบรมราชอิสริยยศ (ริ้วขบวนราบใหญ่) ไปวัด พระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ณ ปราสาทพระเทพบิดร และเสด็จพระราชดำเนินไปถวายบังคมพระบรมอัฐิพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการี ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

๕ พระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรบรรทมเหนือพระแท่นราชบรรจถรณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงฉลองพระองค์เฉลิมพระราชมณเฑียร ทรงพระสังวาลนพรัตน์ราชวรภรณ์และพระสังวาลพระนพ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เพื่อทรงประกอบพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร (ขึ้นบ้านใหม่) เนื่องในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมานหมู่พระมหามณเฑียรในพระบรมมหาราชวัง โดยระหว่างเสด็จออกจากพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานไปยังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงโปรยเหรียญกษาปณ์หมุนเวียน รัชกาลที่ ๑๐ ชนิดราคา ๒ บาท พระราชทานตลอดเส้นทางขบวนเสด็จ

ในคืนวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้ประทับแรมในพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานโดยบรรทมเหนือ “พระแท่นราชบรรจถรณ์” ซึ่งเป็นพระแท่นที่สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ประดิษฐานภายในพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานองค์ตะวันตกสำหรับเป็นพระแท่นบรรทมเฉพาะพระมหากษัตริย์ เมื่อเสร็จสิ้นพิธีเถลิงพระราชบรรจถรณ์ถือว่าพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเสร็จสมบูรณ์แล้ว

พระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรเปรียบเสมือนพิธีขึ้นบ้านใหม่ โดยเป็นพระราชพิธีต่อเนื่องกับพระ

ราชพิธีบรมราชาภิเษก ซึ่งมีเครื่องเฉลิมพระราชมณเฑียร และเครื่องราชูปโภค หรือเครื่องใช้ของพระมหากษัตริย์ อาทิ **วิพาร์หรือแมว** มีความหมายถึงการอยู่บ้านใหม่เป็นปกติสุขไม่โยกย้าย, **ศิลาบดหรือหินบดยา** หมายถึงความหนักแน่นหรือความไม่มีโรค, **พันธู์พืชมงคล** หมายถึงการงอกเงย, **ปักเชียว** หมายถึงการอยู่เย็นเป็นสุข, **กัญแจทอง** หมายถึงกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของบ้าน และ**จันทน์หมากทอง** หมายถึงความมั่งคั่ง

นอกจากนี้ หน้าพระแท่นราชบรรจถรณ์ทอด "พระแท่นลด" สำหรับประทับเพื่อทรงรับพระแสงหาช้างเผือกผู้ จันทน์หมากทอง และกัญแจทอง แล้วเสด็จขึ้นบนพระแท่นราชบรรจถรณ์ ทรงเอนพระองค์ลงบรรทมเป็นพระฤกษ์เหนือพระแท่นราชบรรจถรณ์ แขนงพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรกางกั้น ส่วนห้องติดกันเป็นห้องทรงเครื่องตั้งพระแท่นสำหรับประทับราบทอดเครื่องทรงพระพักตร์และเครื่องพระสำอางเหนือพระแท่นแขนงพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรกางกั้น

ของที่เป็นเครื่องประกอบพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรล้วนมีความหมายอันเป็นมงคลสำหรับที่ประทับขององค์พระมหากษัตริย์ โดยมีความหมายดังนี้

วิพาร์ (แมว) แสดงถึงความโชคดี มีลากร่วมเย็นเป็นสุข อันสอดคล้องกับคติความเชื่อของไทยที่ว่า แมวหามาสู่จะมีลาภ อีกทั้งยังเชื่อว่าแมวสามารถขับไล่ภูตผีปีศาจและสิ่งชั่วร้าย เพราะ

แมวมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ในเวลากลางคืน หรือความเชื่อที่ว่าแมวมีเก้าชีวิต หมายถึงความยั่งยืนสถาพร และเป็นอมตะ

ศิลาบด เป็นของใช้ในครัวเรือน ใช้บดเครื่องแกงหรือเครื่องปรุงอาหารต่าง ๆ การนำศิลาบดมาใช้ในการเฉลิมพระราชมณเฑียรมีความหมายสอดคล้องกับการแสดงความยินดีในการขึ้นเรือนใหม่ ด้วยการมอบเครื่องครัวและพันธุ์พืชแก่เจ้าของเรือนนั้น หรือเกี่ยวข้องกับคำให้พรอันแสดงถึงความเจริญงอกงามและมีความมั่นคงที่ว่า “ให้อยู่เย็นเป็นสุขดังอุทกธารา และพัก ให้มีน้ำใจหนักหน่วงดุจศิลา ขอให้ถ้วางอกงามบริบูรณ์” ศิลาดังกล่าวนี้หมายถึงศิลาบด

พักเขียว หมายถึงความร่มเย็นเป็นสุข และ **ถ้วาง** หมายถึงความเจริญงอกงาม เช่นเดียวกับ **ข้าวเปลือก** ที่มีความหมายเดียวกัน ซึ่งล้วนเป็นสิ่งของที่มีความหมายดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ที่ทรงเฉลิมพระราชมณเฑียรหรือผู้ที่ขึ้นเรือนใหม่ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังมีสิ่งของอันมีความหมายมงคลที่ใช้ในการพระราชพิธีดังกล่าวอีกคือ **ดอกหมาก** หรือ **จันทน์หมาก** บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ เพราะดอกหมากหรือจันทน์หมากมีลักษณะเป็นพวง เมื่อออกผลจำนวนมากเรียกเป็นทะลาย แสดงถึงความรุ่งเรืองมีทรัพย์ศฤงคาร เช่นเดียวกับดอกมะพร้าวหรือจันทน์มะพร้าวที่ใช้ประดับสถานที่ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก็มีความหมายเดียวกัน

อีกสิ่งปรากฏอยู่เสมอในการเฉลิมพระราชมณเฑียรคือ **กัญแจทอง** มีความหมายถึงการมอบกรรมสิทธิ์ให้แก่เจ้าของบ้านใหม่ ซึ่งก็คือพระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่

ไม่เพียงเท่านั้น สิ่งของอันเป็นมงคลสำหรับการพระราชพิธียังมีมากขึ้นในรัชกาลต่อมา ได้แก่ **พระแสงหวางข้างเผือกผู้** เริ่มมีในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ แล้นั้นเป็นเครื่องใช้สำหรับปิดฝุ่นละออง การใช้หวางข้างเผือกมาทำพระแสงแสดงถึงสิ่งของอันเป็นมงคลมาก

ด้วยบารมี เนื่องจากข้างเผือกถือเป็นสัตว์คู่บารมีเฉพาะองค์พระมหากษัตริย์

ส่วนการ **อุ้มไก่ขาว** เข้าร่วมพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร เริ่มมีปรากฏภาพในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ อันอาจสอดคล้องกับการสร้างครอบครัวใหม่ที่มีการมอบสัตว์เพื่อช่วยเหลือเจ้าของบ้าน โดยที่ไก่นับเป็นสัตว์เลี้ยงสารพัดประโยชน์ ทั้งบอกเวลาและเลี้ยงไว้กินใช้ และผสมผสานกับคติความเชื่อของจีนที่ว่า ไก่ขาวสามารถขับไล่สิ่งชั่วร้ายได้

ทั้งนี้ สำหรับพระแสงหวางข้างเผือกผู้ จันทน์หมากทอง และกัญแจทอง พระมหากษัตริย์จะทรงรับขณะประทับบนพระแท่นลดที่ทอดอยู่น้ำพระแท่นราชบรรจรณ์ที่ประดิษฐานในพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน อันเป็นพระที่นั่งองค์ประธานของหมู่พระมหามณเฑียรในพระบรมมหาราชวัง

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ก็คือ พิธีที่รับรองฐานะความเป็นประมุขของสังคมอย่างเป็นทางการ เป็นพิธีสำคัญพิธีหนึ่งสำหรับราชอาณาจักรที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข พิธีนี้ถือเป็นเครื่องเชิดชูเฉลิมพระเกียรติยศขององค์พระประมุข ว่าได้ทรงเป็นพระราชาธิบดีแห่งราชอาณาจักรนั้นโดยสมบูรณ์แล้ว

ในประเทศไทย พระราชพิธีบรมราชาภิเษกรวมพระราชพิธีสำคัญ ๒ ส่วนเข้าไว้ด้วยกัน ส่วนหนึ่งคือพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และอีกส่วนหนึ่งคือพระราชพิธีเฉลิมราชมณเฑียรหรือกล่าวอย่างสามัญก็คือพิธีขึ้นบ้านใหม่ของพระเจ้าแผ่นดินนั่นเอง

👉 พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย

สถาปนาพระฐานันดรศักดิ์ พระบรมวงศ์ (วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

สิ่งหนึ่งที่นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำรงพระบรมราชอิสริยยศแห่งพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ ได้แก่ พระปรมาภิไธยหรือพระนาม อันเป็นสิ่งที่พลกนิกรเฝ้าติดตามเพื่อชื่นชมในพระเกียรติยศและพระบารมี

ทั้งนี้ ได้มีการเปิดเผยพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์จากพระราชกฤษฎีกา เหริยญเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ นั่นคือ “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว” โดยพระปรมาภิไธยนี้อ่านออกเสียงว่า พระ-บาด-สม-เด็ด-พระ-ปะ-ระ-เมน-ทะ-ระ-รา-มา-ทิบ-บอ-ดี-สี-สิน-ทะระ-มะ-หา-วะ-ชิ-รา-ลง-กอน-พระ-วะ-ชิ-ระ-เกล้า-เจ้า-อยู่-หัว การออกพระปรมาภิไธยโดยย่อคือ “พระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” และ “พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว”

นอกจากนี้ ในการเฉลิมพระปรมาภิไธยภาษาอังกฤษตามแบบพระราชธรรมเนียมยุโรป นอกจากจะใช้คำนำหน้าพระเกียรติยศ “His Majesty The King” แล้วยังใช้พระราชกำหนดตามแบบรัชกาลที่ ๖ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้คำว่า “รามา-Rama” ตามด้วยเลขลำดับรัชกาลแบบโรมันตามธรรมเนียมยุโรป ดังนั้น ในรัชกาลที่ ๑๐ นี้ ทรงใช้ “King Rama X” นั่นเอง

วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จฯ ในพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายภูมินทร ปลั่งสมบัติ อาลักษณ์ กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี อ่านประกาศพระบรมราชโองการเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และพระนาม ดังนี้

คำอ่าน อ้างอิงจาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๑๑๗ ง หน้า ๑

๑. ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ความว่า ให้เฉลิมพระปรมาภิไธยพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมชนกนาถจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร**

๒. ประกาศเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ความว่า ให้เฉลิมพระนามาภิไธยสมเด็จพระบรมราชชนนีจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง**

๓. ประกาศเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณ วรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี**

๔. ประกาศสถาปนาและเฉลิมพระนาม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายใน จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี**

๕. ประกาศสถาปนาและเฉลิมพระนาม พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เป็นพระองค์เจ้าต่างกรมฝ่ายใน จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ**

๖. ประกาศสถาปนาและเฉลิมพระนาม พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา จารึก

ในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี** (ต่อมาวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายใน มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา)

๗. ประกาศสถาปนาและเฉลิมพระนาม พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา**

๘. ประกาศสถาปนาและเฉลิมพระนาม เจ้าฟ้าที่ปังกรัศมีโชติ จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าที่ปังกรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร**

๙. ประกาศเฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ จารึกลงในพระสุพรรณบัฏว่า **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์**

๑๐. ประกาศเฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ จารึกลงในพระสุพรรณบัฏว่า **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ**

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณาภกรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่น สุทนต์นารีนาถ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

👉 เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

หลังจากเสร็จสิ้นพระราชพิธีเฉลิมพระ
ปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระ-
ฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์แล้ว พระบาทสมเด็จพระ
วชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ โดยขบวนพยุหยาตรา
ทางสถลมารคไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธ
สถิตมหาสีมาราม และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
เพื่อทรงนมัสการพระพุทธปฏิมาประธานและพระ
บรมราชสรีรางคาร โดยมีสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา
พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และ สมเด็จพระ
เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี
ทรงพระดำเนินกระหนาบข้าง คู่เคียงพระราชยาน
ในฐานะที่ทรงดำรงพระยศราชของครักษ์ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างเข้มแข็งและอดทนตลอด
ระยะทางด้วย ท่ามกลางความชื่นชมของประชาชน
ที่ใส่เสื้อสีเหลืองจำนวนมาก เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จ เพื่อ
รอชมพระบารมี โบกธง พร้อมส่งเสียงทรงพระเจริญ
กึกก้องตลอดเส้นทาง

ส่วนที่พลับพลาถนนราชดำเนินกลาง มีสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สิริวิมลราชกุมารี มหาวชิราลงกรณ วรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ คุณพลอยไพลิน เจนเซน และคุณสิริกิติยา เจนเซน เฝ้า ทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในการเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม นับเป็นโบราณราชประเพณีที่ประชาชนชาวไทยได้ชื่นชมความงามริ้วขบวนการเสด็จเสียบพระนครครั้งแรกในรอบ ๖๙ ปี

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ฉลองพระองค์ครุย สายสะพายจักรี สายสร้อยจุลจอมเกล้า ทรงพระมาลาเส้าสูง และทรงพระแสงขรรค์ชัยศรี ประทับพระราชยานพุดตานทอง นับเป็นริ้วขบวนเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคที่สง่างามสมพระเกียรติยศยิ่ง สร้างความประทับใจแก่พสกนิกรชาวไทยทั้งปวง เสีย **“ทรงพระเจริญ”**

จากประชาชนก็ก้องไปทั่วทั้งบริเวณ

การเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค มีระยะทาง ประมาณ ๗ กิโลเมตร ริ้วขบวนพระบรมราชอิสริยยศมีความยาวประมาณ ๕๐๐ เมตร ประกอบด้วย กำลังพลปฏิบัติในริ้วขบวนประมาณ ๑,๕๐๐ นาย แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน

ส่วนแรก ขบวนหน้าเป็น**ขบวนนำ** ประกอบด้วย ตำรวจม้านำ วงดุริยางค์วงนำ กองบังคับการกองผสม และกองพันทหารเกียรติยศนำเสด็จพระราชดำเนิน

ส่วนที่สอง ขบวนกลางเป็น**ขบวนพระบรมราชอิสริยยศ** หรือขบวนเสด็จพระราชดำเนิน ประกอบด้วย ตอนนำริ้ว ตอนเครื่องประโคม ตอนอำนวยการริ้วขบวน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ร่วมขบวน **ส่วนพระราชยาน** ประกอบด้วย ตอนเครื่องสูงหน้า อันมีฉัตรหักทองขวางเป็นเครื่องประกอบ ตอนพระราชยานซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับพระราชยานพุดตานทอง มีคู่เคียงพระราชยาน เป็นข้าราชการบริพารในพระองค์ ฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารอยู่คู่เคียงพระราชยานทั้ง ๒ ฝ่าย ในแถวแซงเสด็จ และตอนเครื่องสูงหลังอันมีฉัตรหักทองขวางเป็นเครื่องประกอบ

ส่วนที่สาม ขบวนหลัง ประกอบด้วย วงดุริยางค์วงตาม และกองพันทหารเกียรติยศตาม

เสด็จพระราชดำเนิน กรมทหารราบที่ ๑๑ มหาดเล็ก
ราชวัลลภรักษาพระองค์

ริ้วขบวนพระบรมราชอิสริยยศพยุหยาตรา
ทางสถลมารค โดยมีหน่วยเฉพาะกิจกองพลที่ ๑ รักษา
พระองค์ หน่วยเฉพาะกิจทหารมหาดเล็กรักษา
พระองค์ ๙๐๔ กรมสรรพาวุธทหารบก กรมพลธิการ
ทหารบก หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศ
กรมขนส่งทหารบก นักเรียนเตรียมทหาร กองทัพเรือ
ตำรวจม้า และผู้แทนจากสำนักพระราชวัง การไป
โดยพยุหยาตราเป็นขบวนพระเกียรติยศยิ่งใหญ่ มี
เครื่องสูง พัดโบก จามร ชুমสาย ฉัตร จึงเป็นการ
แสดงแสนยานุภาพของพระเจ้าแผ่นดินให้คนได้เห็น
และครื้นคร้าม เพลงที่ใช้บรรเลงตามระยะทางมี
ทั้งหมด ๖ เพลง ดังนี้ เพลงราชวัลลภ มาร์ชธงชัย
เฉลิมพล ไกล่รุ่ง ยามเย็น สรรเสริญเสือป่า และ
สรรเสริญนารายณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ใน
ขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคเสด็จพระนคร
ในวันที่ ๕ พฤษภาคม เวลา ๑๖.๓๐ น. การเดิน
ริ้วขบวนที่ ๓ เป็นริ้วขบวนที่ยาวที่สุดและเป็น
ริ้วขบวนเสด็จด้วยพระราชยานพุดตานทองไปยัง ๓ วัด

ได้แก่ วัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อทรงนมัสการ
พระพุทธรูปปฏิมาประธาน และพระบรมราชสรีรางคาร
โดยเส้นทางเสด็จฯ ระยะทาง ๗ กิโลเมตร ใช้เวลา
รวม ๔ ชั่วโมง ๓๐ นาที

👉 **เสด็จออก ณ พระสีหบัญชร** **(วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒)**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จออก ณ สีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน คณะกรรมการอำนวยการจัดงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก กราบบังคมทูลพระกรุณา ถวายพระพรชัยมงคลในนามของราษฎรทุกหมู่เหล่าทั่ว

ประเทศ ขณะที่พสกนิกรที่มารอเฝ้าฯ รับเสด็จ เปล่งเสียง “ทรงพระเจริญ” ดังกึกก้องไปทั่วทั้งอาณาบริเวณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสตอบ ความว่า

ข้าพเจ้าและพระราชินี รู้สึกยินดีและปลื้มใจมากที่ได้เห็นประชาชนทั้งหลายมีไมตรีจิตพร้อมเพรียงกันมาร่วมแสดงความปรารถนาดีในวาระบรมราชาภิเษกของข้าพเจ้าครั้งนี้

ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายผู้มา

ประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ เพื่ออวยชัยให้พรแก่ข้าพเจ้า ด้วยน้ำใจ ไมตรี และความปรารถนาดีอย่างจริงใจ นั้น เป็นที่จับตาจับใจ และทำให้ข้าพเจ้าอึ้งใจอย่างยิ่ง ขอให้ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายในการแสดงไมตรีจิตแก่ข้าพเจ้าครั้งนี้ จงเป็นนิมิตหมายอันดีที่ทุกคนทุกฝ่ายจะพร้อมกันบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติของเราต่อไป

ขอขอบใจในคำอำนวยพรซึ่งนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในนามของทุกคน และขอสนองพรให้ทุกท่านมีความสุขสวัสดิ์พร้อมทั้งความสำเร็จในสิ่งอันพึงปรารถนาจงทั่วกัน

จากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ให้คณะทูตานุทูต และกงสุลต่างประเทศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล

คณะทูตานุทูตรวมทั้งผู้แทนจาก ๑๓๐ ประเทศ และเลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียแปซิฟิก (เอเอสแคป) ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้องค์การสหประชาชาติ (ยูเอ็น) รวม ๒๓๕ คน ได้รับพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ

เพื่อถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ ท้องพระโรงกลางในพระบรมมหาราชวัง โดยนางฉั่ว ซื่อ ชัน เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ประจำประเทศไทย ในฐานะคณบดีคณะทูต นำคณะทูตานุทูต คณะกงสุล และผู้แทนองค์การระหว่างประเทศในไทย เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล

นางฉั่วกล่าวว่า คณะทูตานุทูตที่มาร่วมงานในวันนี้หวังอย่างจริงใจว่า รัชสมัยของพระองค์จะยั่งยืนนานและเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ในช่วงที่ผ่านมาประชาชนไทยแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีและความเทิดทูนต่อพระองค์ ซึ่งเชื่อว่า ประเทศไทยจะเต็มเปี่ยมไปด้วยสันติภาพ ความมั่งคั่ง และความเจริญรุ่งเรือง ขอยืนยันกับพระองค์ว่า ประเทศต่าง ๆ จะยึดมั่นในพันธกิจที่จะส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับประเทศของพวกเขา ขอให้ราชอาณาจักรไทยที่ยิ่งใหญ่ได้รับพรด้วยสันติภาพ ความเจริญรุ่งเรือง และความก้าวหน้าตลอดมงคลรัชสมัยของพระองค์

เสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนคร
โดยขบวนพยุหยาตราชลมารค

เสนาศึกษา

พันเอกหญิง วันดี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพุทธศักราช ๒๕๖๒

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เป็นพระราชพิธีที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ไทย และในวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ (จากเดิมวันที่ ๒๔ ตุลาคม) เป็นครั้งแรกในแผ่นดินรัชกาลที่ ๑๐ ที่มีขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งเป็นพระราชพิธีเบี่ยงปลายในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ คนไทยรอเฝ้าชมพระบารมีพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ และความงดงามของขบวนเรือพระราชพิธีที่มีเพียงหนึ่งเดียวในโลก

นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการฝ่ายจัดพิธีการงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก กล่าวว่า การเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เป็นงานต่อเนื่องจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษกช่วงต้นและช่วงกลางตั้งแต่ต้นปี

“การเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนคร แปลตามตัวคือการออกเยี่ยมชมบ้าน ชมเมือง เพราะใน

อดีตไม่มีรถ การเสด็จ ออกชมบ้านเมืองก็ทำได้สองทาง คือทางบก และทางน้ำ การเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ไม่ใช่อยากทำก็ทำได้เลย เพราะต้องดูเรื่องดินฟ้าอากาศ กระแสน้ำ และกระแสคลื่น ตลอดจนเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในพระราชพิธี การซ่อมแซมตกแต่งพาหนะหรือเรือที่ใช้ในการเสด็จฯ ก็ต้องใช้เวลาในการเตรียมการ ในบางรัชกาลสามารถจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคหรือทางบก เพราะกระแสน้ำ กระแสลม กระแสคลื่น และสภาพเรือเอื้ออำนวย จึงแบ่งห้วงพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็น ๒ ห้วง แต่บางรัชกาลจำเป็นต้องแยกออกไปเป็น ๓ ห้วง ดังเช่นปัจจุบัน”

คำว่า พยุหยาตรา มีความหมายว่า การเดินทางไปเป็นกระบวน เพราะฉะนั้น พยุหยาตราทางชลมารค คือการเดินทางเป็นกระบวนทางน้ำ ซึ่งมี ๒

การจัดรูปแบบขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

เรือธง ๑	เรือธง ๒	เรือธง ๓	เรือธง ๔	เรือธง ๕	เรือธง ๖	เรือธง ๗	เรือธง ๘	เรือธง ๙	เรือธง ๑๐	เรือธง ๑๑	เรือธง ๑๒	เรือธง ๑๓	เรือธง ๑๔	เรือธง ๑๕	เรือธง ๑๖	เรือธง ๑๗	เรือธง ๑๘	เรือธง ๑๙	เรือธง ๒๐
เรือธง ๒๑	เรือธง ๒๒	เรือธง ๒๓	เรือธง ๒๔	เรือธง ๒๕	เรือธง ๒๖	เรือธง ๒๗	เรือธง ๒๘	เรือธง ๒๙	เรือธง ๓๐	เรือธง ๓๑	เรือธง ๓๒	เรือธง ๓๓	เรือธง ๓๔	เรือธง ๓๕	เรือธง ๓๖	เรือธง ๓๗	เรือธง ๓๘	เรือธง ๓๙	เรือธง ๔๐
เรือธง ๔๑	เรือธง ๔๒	เรือธง ๔๓	เรือธง ๔๔	เรือธง ๔๕	เรือธง ๔๖	เรือธง ๔๗	เรือธง ๔๘	เรือธง ๔๙	เรือธง ๕๐	เรือธง ๕๑	เรือธง ๕๒	เรือธง ๕๓	เรือธง ๕๔	เรือธง ๕๕	เรือธง ๕๖	เรือธง ๕๗	เรือธง ๕๘	เรือธง ๕๙	เรือธง ๖๐
เรือธง ๖๑	เรือธง ๖๒	เรือธง ๖๓	เรือธง ๖๔	เรือธง ๖๕	เรือธง ๖๖	เรือธง ๖๗	เรือธง ๖๘	เรือธง ๖๙	เรือธง ๗๐	เรือธง ๗๑	เรือธง ๗๒	เรือธง ๗๓	เรือธง ๗๔	เรือธง ๗๕	เรือธง ๗๖	เรือธง ๗๗	เรือธง ๗๘	เรือธง ๗๙	เรือธง ๘๐
เรือธง ๘๑	เรือธง ๘๒	เรือธง ๘๓	เรือธง ๘๔	เรือธง ๘๕	เรือธง ๘๖	เรือธง ๘๗	เรือธง ๘๘	เรือธง ๘๙	เรือธง ๙๐	เรือธง ๙๑	เรือธง ๙๒	เรือธง ๙๓	เรือธง ๙๔	เรือธง ๙๕	เรือธง ๙๖	เรือธง ๙๗	เรือธง ๙๘	เรือธง ๙๙	เรือธง ๑๐๐

รูปแบบ ประกอบด้วย พยุหยาตราทางชลมารค (น้อย) ใช้เรือจำนวนน้อย และพยุหยาตราทางชลมารค (ใหญ่) ใช้เรือจำนวนมาก ซึ่งเป็นรูปแบบในพระราชพิธีครั้งนี้ด้วยใช้เรือทั้งหมด ๕๒ ลำ

นาวาเอก ไพฑูรย์ ปัญญาสิน ผู้ช่วยเลขาธิการ คณะอนุกรรมการฝ่ายควบคุมขบวนเรือ กองทัพเรือ กล่าวอีกว่า สำหรับการจัดขบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในรัชกาลที่ ๑๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กองทัพเรือจัดขบวนเรือตามโบราณราชประเพณี เส้นทางเสด็จ จากท่าवासกรีไปยังท่าราชวรดิฐ ระยะทาง ๓.๘ กิโลเมตร

ขบวนเรือพระราชพิธีครั้งนี้ เป็นพยุหยาตราชลมารค (ใหญ่) ใช้เรือทั้งหมด ๕๒ ลำ แบ่งเป็น ๕ รั้ว ๓ สาย ยาว ๑,๒๐๐ เมตร กว้าง ๙๐ เมตร ใช้กำลังพล ๒,๒๐๐ นาย ประกอบด้วย เรือพระที่นั่ง ๔ ลำ เรือรูปสัตว์และเรือคู่ชัก ๑๐ ลำ และเรือประกอบอื่น ๆ ๓๘ ลำ

ริ้วสายกลาง เป็นเรือสายสำคัญ ประกอบด้วยเรือพระที่นั่ง ๔ ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณรัชกาลที่ ๙ และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ นอกจากนี้มีเรืออีเหลื่อง (เรือกลองนอก) เรือแตงโม (เรือกลองใน) ซึ่งเป็นเรือของผู้บัญชาการขบวนเรือ พร้อมด้วยเรือตำรวจ ๓ ลำ และเรือแซง ๑ ลำ รวมจำนวน ๑๐ ลำ

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ สร้างขึ้นใหม่ในปลายรัชกาลที่ ๕ แล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ตั้งชื่อตามเรือพระที่นั่งโบราณของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา คือ เรือศรีสุพรรณหงส์หรือเรือพระที่นั่งชัยสุพรรณหงส์ ปัจจุบันเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ มีอายุมากที่สุด อายุ ๑๐๘ ปี

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช สร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ ๓ แต่เริ่มใช้ในกระบวนพยุหยาตราชลมารคในสมัยรัชกาลที่ ๔ ปรากฏชื่อว่า เรือพระที่นั่งบัลลังก์อนันตนาคราช สำหรับเรือพระที่นั่ง

อนันตนาคราชลำปัจจุบันสร้างขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ ๖ และเริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๔๗๕ ปัจจุบันมีอายุ ๘๗ ปี

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ สร้างน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก พ.ศ. ๒๕๓๙ นารายณ์ทรงสุบรรณ มีความหมายเดียวกับพระวิษณุทรงครุฑ เนื่องจาก นารายณ์เป็นพระนามหนึ่งของพระวิษณุ ส่วนสุบรรณ คือ ครุฑ หรือพญาครุฑ พาหนะของพระวิษณุ ส่วนที่เดิมสร้างรัชกาลที่ ๙ เพื่อสื่อให้ประจักษ์ว่า เรือลำนี้สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๙ เนื่องจากชื่อเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณมีมาแล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓

โดยปัจจุบันมีอายุ ๒๕ ปี

เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ชื่อเรือมาจากคำภาษาสันสกฤตว่า อเนกชาติภุชงค์ แปลว่า ภูเขาหลายชนิด ซึ่งสอดคล้องกับรูปปั้นเรือที่ลงรักปิดทองมีลายรูปงูตัวเล็ก ๆ จำนวนมาก คำว่า ภุชงค์ ในภาษาสันสกฤตมีความหมายเดียวกับคำว่า นาคะหรือนาคในภาษาไทย นาคที่เป็นเทพหรือทิพยนาคเป็นตัวแทนแห่งพลังอำนาจ ความรอบรู้ และความอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันมีอายุ ๕๓ ปี

เรือตำรวจ มีหน้าที่เป็นองครักษ์ มีพระตำรวจหลวงชั้นปลัดกรมหนึ่งประจำอยู่จำนวน ๓ ลำ

เรืออีเหล็ก (เรือกลองนอก) เป็นเรือกลองบรรเลงดนตรี มีตำแหน่งอยู่ด้านหน้าสุดของริ้วสายกลาง

เรือแดงโม (เรือกลองใน) ใช้สำหรับผู้บัญชาการกระบวนเรือและเป็นเรือกลองสำหรับบรรเลง

เรือแซง เป็นเรือที่ทำหน้าที่อารักขาพระมหากษัตริย์ เหมือนกับทหารมหาดเล็ก สามารถแซงเรือในขบวนมาอารักขาพระมหากษัตริย์ได้ มีจำนวน ๗ ลำ ในฝั่งการจัดรูปขบวนเรือ เรือแซง ๑-๖ อยู่ในริ้วสายนอก มี ๑ ลำ คือเรือแซง ๗ ซึ่งเป็นลำที่ปิดท้ายขบวนอยู่ในตำแหน่งริ้วสายกลางต่อจากเรือตำรวจ

ริ้วสายใน ขนาบข้างสายเรือพระที่นั่ง ประกอบด้วย เรือประตู่หน้า เรือพิฆาต เรือรูปสัตว์ ๘ ลำ และเรือคู่ชัก รวมเป็น ๑๔ ลำ

ริ้วสายนอก ประกอบด้วย เรือตั้ง ๒๒ ลำ เรือแซง ๖ ลำ แบ่งเป็นริ้วละ ๑๔ ลำ รวมเป็นจำนวน ๒๘ ลำ

นาวาเอก ไพฑูรย์ ปัญญสิน ผู้แทนกองทัพเรือ กล่าวเพิ่มเติมว่า ครั้งนี้เป็นขบวนพยุหยาตราชลมารค (ใหญ่) มีเรือทั้งหมด ๕ ริ้ว ประกอบด้วย เรือประตู่หน้า เป็นเรือคู่หน้า ต่อมาเป็นเรือพิฆาต เรือตำรวจ เรือรูปสัตว์ เรือตั้ง เรือกลองนอก (เรืออีเหล็ก) – เรือกลองใน (เรือแดงโม) และเรือพระที่นั่ง ประกอบด้วย เรือสุพรรณหงส์ เรือนารายณ์ทรงสุบรรณรัชกาลที่ ๙ เรือนันทนาคราช เรืออเนกชาติภุชงค์ ปิดด้วยเรือคู่ชัก เรือแซง ถือเป็นครั้งแรกในแผ่นดินรัชกาลที่ ๑๐ ใช้เรือในพระราชพิธี ๕๒ ลำ กำลังพล ๒,๒๐๐ นาย หลังทูลเกล้าฯ ถวายบทเหเรือ พระราชทานแก้ไขปรับปรุงลงมาแล้ว ประกอบด้วยบรรเลงระบำเรือ บทชมเรือ และบทชมเมือง

๕ “บทเหเรือ” เสด็จฯ เลียบพระนคร รัชกาลที่ ๑๐

กองทัพเรือได้เผยแพร่บทเหเรือในงานพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพุทธศักราช ๒๕๖๒ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ๓ บท คือ ๑. บทสรรเสริญพระบารมี ๒. บทชมเรือ ๓. บทชมเมือง ประพันธ์โดย นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย ข้าราชการบำนาญกองทัพเรือ

๕ บทสรรเสริญพระบารมี

๑ พระ-ไตรรัตน์แฉ้ว บรม-ทิพย์โสฬสสถาน ราชา-อิราชบุราณ ภิเษก-เสกสรรพรพล้วน	เพด็จมาร เทพถ้วน บุรพกษัตริย์ ทลิ่งฟ้ามาถวาย
๑-๑ พระเอย พระผ่านฟ้า สืบทรงวงศ์จักรี	พระบุญญาพระบารมี ให้เปรมปรีดีทุกปวงชน
๒-๑ ตั่งรุ่งอรุณเริ่ม สว่างสว่างกังวล	แสงสุขเสริมสืบอนุสนธิ์ ผุดผ่องพ้นผ่านผองภัย
๓-๑ พระเอย พระผ่านฟ้า คนท้อขออดใจ	ที่ไศกเศร้างค์อวยสดใส ค่อยพินใจขึ้นครามตรัน
๔-๑ ทรงธรรมปานน้ำทิพย์ ชุ่มชื่นชุบชีวิต	เทพไทยยิบหยาดสวรรค์ เป็นมิ่งขวัญแห่งชีวา
๕-๑ พระเอย พระผ่านพิภพ ปานเพชรเก็กองนภา	สูงสงบบางมสง่า ประดับฟ้าประดับไทย
๖-๑ เดชะพระบารมี ทวิโชคทวิชัย	วงศ์จักรีจึงเกริกไกร ทวิสุขทุกวารวัน
๗-๑ พระเอย พระผ่านเมือง ปวงบุญแต่ปางบรรพ์	ไทยประเทืองประทับขวัญ พระทรงธรรม์จึงทรงไทย
๘-๑ ทรงศีลทั้งทรงสัตย์ บัวบุญจึงเบ่งใบ	จึงทรงฉัตรจึงทรงชัย อุบลบานบนธารธรรม
๙-๑ พระเอย พระผ่านเกล้า พระมหากษัตริย์	ทุกคำเข้าไทยชื่นฉ่ำ คือน้ำทิพย์ลิบโลมดิน
๑๐-๑ พระทศมินทร์ปานปิ่นเพชร พินฟ้าพินธานี	จึงสำเร็จเด็จไพรีนทร์ จงภิญโญยิ่งไฉน
๑๑-๑ พระเอย พระผ่านฟ้า แผ่นดินมีพลหมู่มาร	พระเดชาจฉายฉาน จูงมอดม้วยด้วยพระบารมี
๑๒-๑ หม่อมมิตรจงมั่นคง ไพร่ฟ้าประจักษ์	น้ำจิตตรงเต็มไมตรี สามัคคีอยู่มั่นคง

๑๓-๑ เดชะพระไตรรัตน์
พระบารมีจักรีวงศ์

๑๔-๑ แร่งรักแห่งทวยราษฎร์
ร้อยถ้อยร้อยดวงใจ

๑๕-๑ ขอจทรงพระเกษม
พระกมลทมทมลทิน

๑๖-๑ ประรณาสารพัด
สุขทวีมีวิมาย

๑๗-๑ พระบารมีที่ทรงสร้าง
บำรุงรัฐวิวัตวังเวียง

ทั้งศีลสัตย์สร้างเสริมส่ง
ทุกพระองค์เป็นธงชัย

ทลอมรวมชาติสืบศาสน์สมัย
ถวายไถ่องค์ทศมินทร์

เอิบอีมอเมตตั้งองค์อินทร์
ส่องไสภินตั้งเพชรพราย

สมพระมณส์ที่ทรงทมาย
พระบรมวงศ์ทรงพร้อมเพรียง

ไปโรยร้างรุ่งเรืองเรียง
จักรีวงศ์ทรงพระเจริญ-เทอญ

กวี ๒ แผ่นดิน

นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย
ผู้ประพันธ์กาพย์เห่เรือ

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ๒๕๖๒

สังคมไทยในอดีตมักเลือกตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแหล่งน้ำ การสัญจรหลักของคนสมัยก่อนจึงเป็นทางน้ำ โดยเฉพาะการใช้เรือ พระเจ้าแผ่นดิน เวลาเสด็จฯ ก็ไปทางเรือเช่นกัน แต่ไม่ใช่ว่าจะไปง่าย ๆ เหมือนคนทั่วไป เพราะไม่ได้เสด็จฯ พระองค์เดียว แต่มีข้าราชการบริวาร ทหาร และอีกมากมายตามเสด็จ ฉะนั้นเวลาจะเสด็จฯ ไปไหน จะต้องมีเรือเป็นขบวนนี้จึงเป็นมูลเหตุของการมีแบบแผนเรือพระราชพิธี

การพายเรือไปยังจุดหมาย ไม่ใช่พาย ๓ ทีแล้วจะถึง อย่างพายจากราชบุรีที่ผมอยู่ไป

กรุงเทพฯ ก็คงหลายชั่วโมงกว่าจะถึงก็คงเหนื่อย จึงมีการคิดหาวิธีคลายเหนื่อยและคลายเครียดให้ฝีพายด้วยการให้ฝีพายพายไปพร้อม ๆ กัน ตรงนี้ยังทำให้เกิดจังหวะการพาย และการร้องเห่เรือขึ้นมา ทั้งหมดนี้คือรากเหง้าขบวนพยุหยาตราทางชลมารคและกาพย์เห่เรือ

คำอธิบายที่มาขบวนพยุหยาตราทางชลมารค โดย **นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย** อดีตผู้อำนวยการกองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กองทัพเรือ ให้สัมภาษณ์ถึงกาพย์เห่เรือในงานพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

👉 **เคล็ดลับการประพันธ์กาพย์เห่เรือ พระราชพิธี**

ทุกครั้งที่ได้มีโอกาสแต่งกาพย์เห่เรือ นาวาเอก ทองย้อย จะยึดหลักการ ๓ ข้อคือ ฉันทลักษณ์ ถูกต้อง อย่างกาพย์เห่เรือจะประกอบด้วยโคลงสี่สุภาพ ๔ บท นอกนั้นเป็นกาพย์ยานี สั้นยาวแล้วแต่จะพรรณนาความ สัมผัสนอกสัมผัสในต้องถูกต้องตามนั้น ต่อมาคือการให้หลักภาษาให้ถูกต้อง อย่างพรรณนาถึงเรื่องไหน ต้องใช้คำให้ถูกกับเรื่องนั้น และต้องยังคิดเผื่อถึงผู้ขับร้องกาพย์เห่เรือ ในแง่การใช้คำที่ทำให้เสียงไพเราะเข้ากับเนื้อร้องเวลาเห่เรือด้วย ซึ่งแต่ละคำล้วนมีความหมายและอธิบายได้

“สำคัญที่สุดคือการใช้จินตนาการที่ตั้งอยู่บนความจริง พรรณนาเรื่องราวออกมา ทำอย่างไรจะให้ผู้อ่านผู้ฟังเกิดความสนใจและรู้สึกสะท้อนใจก่อนจะนำผลงานต้นฉบับเก็บใส่ในลิ้นชัก ให้สมองลึมประมาณ ๒ สัปดาห์ แล้วนำกลับมาเปิดอ่านอีกครั้ง ซึ่งทำให้ผมเห็นข้อควรปรับปรุงได้ดีกว่า”

👉 **แรงบันดาลใจกาพย์เห่เรือ**

พ.ศ. ๒๕๖๒

สำหรับกาพย์เห่เรือในพระราชพิธีครั้งนี้ นาวาเอก ทองย้อย ประพันธ์ไว้ ๓ บท ได้แก่ ๑. สรรเสริญพระบารมี ๒. ชมเรือ ๓. ชมเมือง ซึ่งเพียงพอจะขับร้องกาพย์เห่เรือได้พอดีกับเส้นทางเสด็จฯ จากท่าวาสุกรีถึงท่าราชวรดิฐ ระยะทาง ๓.๘ กิโลเมตร

นาวาเอก ทองย้อย กล่าวถึงแรงบันดาลใจการประพันธ์ว่า **บทสรรเสริญพระบารมีบทนี้** ตั้งใจพรรณนาถึงพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ ๑๐ แต่ด้วยพระองค์เพิ่งทรงครองสิริราชสมบัติได้ ๔ ปี ถือว่ายังใหม่มาก ขณะที่คนไทยส่วนใหญ่เกิดในรัชกาลที่ ๙ ทรงครองราชย์มา ๗๐ ปี ซึ่งเป็นชีวิตทั้งชีวิตของคนส่วนใหญ่ที่อยู่ปัจจุบัน กาพย์เห่เรือบทนี้จึงต้องการมาให้เต็มถึงความรู้สึกการจงรักภักดีต่อ

สถาบันพระมหากษัตริย์

ภาพรวมกาพย์เห่เรือในครั้งนี้ มีความพิเศษอยู่ที่บทสรรเสริญพระบารมี เพราะเป็นบทที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ ผมตั้งใจพรรณนาถึงพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ ๑๐ และเปรียบเทียบเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระองค์เหมือนดั่งรุ่งอรุณ เมื่อรัชกาลที่ ๙ สวรรคต ความรู้สึกของประชาชนชาวไทยโคกเส้าว่าแห้ว แต่เมื่อพระองค์เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติประดุจดังรุ่งอรุณเหมือนตะวันขึ้น รู้สึกมีความหวังประเทศไทยจะรุ่งโรจน์ต่อไป ผมถ่ายทอดออกมาเป็นบทสรรเสริญพระบารมีที่เต็มไปด้วยความสุข

นาวาเอก ทองย้อย กล่าวอีกว่า **๒. บทชมเรือ** เป็นบทที่ยึดบทเห่เรือเดิม ๆ พรรณนาถึงความงามของเรือพระราชพิธีสลับกับจินตนาการ รูปแบบอาจไม่เปลี่ยนจากเดิมเท่าไร เพราะเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ก็ลำเดิม จำนวนเรือพระราชพิธี ๕๒ ลำเท่าเดิม ฉะนั้นจะชมก็ครั้งถึงแบบนั้น อย่างชม “สุพรรณหงส์ทรงพู่ห้อย” ก็ต้องทรงพู่ห้อยอยู่อย่างนั้น จะมีทรงพลาสติกห้อยก็คงไม่ได้ แต่จะเสริมด้วยจินตนาการ อย่างเรือคืออะไร เรือคือท่อนไม้ แต่ว่าดูเวลาจัดขบวนเรือเหมือนมีชีวิตนะ ก็เสริมไปว่า “ท่อนไม้ไร้ชีวิต มีชีวิตคิดเหมือนเป็น” ก็ให้ลูกหลานรักษาไว้นะ ในโลกนี้มีหนึ่งเดียวนะ ใส่ไอเดียให้คนไทยเกิดความภาคภูมิใจ

เช่นเดียวกับ**บทที่ ๓ บทชมเมือง** ซึ่ง นาวาเอก ทองย้อย กล่าวถึงวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ความมีน้ำใจของคนไทย

👉 **นาวาเอก อนุรักษ์ อร่ามเกลื้อ**

“พนักงานเห่เรือ” คนที่ ๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ความงดงามยิ่งใหญ่ของขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เกิดจากความวิจิตรของขบวนและตัวเรือพระราชพิธี ความพร้อมเพรียงของการลงพายของฝีพาย และความอลังการเครื่องแบบโบราณของเจ้าหน้าที่ประจำเรือ รวมทั้งความไพเราะของกาพย์เห่

เรือ ซึ่งผู้ประพันธ์ได้ออกเล่าถึงความสวยงามของบ้านเมือง พระมหากษัตริย์และเจ้าเมืองผ่านชั้นตัวละครนักกาพย์กลอน โดย “พนักงานเหเรือ” ขับเหเรือเพิ่มมนต์เสน่ห์ให้ผู้ชมชวอนพยูหยาดตราทางชลมารค ได้เข้าใจ รู้สึกซาบซึ้ง ปรากฏภาพชัดเจนในหัวใจ

นาวาเอก ณัฐวิทย์ อร่ามเกลื้อ รองผู้อำนวยการกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ รับหน้าที่พนักงานเหเรือครั้งนี้ อีกทั้งยังเป็นครูฝึกฝีพายชวอนพยูหยาดตราทางชลมารคครั้งนี้เช่นกัน นาวาเอก ณัฐวิทย์ นับเป็นศิลปิน ๒ แผ่นดิน เพราะเคยเป็นพนักงานเหเรือชวอนพยูหยาดตราชลมารคมาแล้วถึง ๓ ครั้ง ได้แก่ ๑. ชวอนพยูหยาดตราชลมารค เนื่องในโอกาสฉลองครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พ.ศ. ๒๕๔๙ ๒. ชวอนพยูหยาดตราทางชลมารคในพระราชพิธีถวายผ้าพระกฐิน วัดอรุณราชวราราม พ.ศ. ๒๕๕๐ ๓. ชวอนพยูหยาดตราทางชลมารค ในพระราชพิธีถวายผ้าพระกฐิน วัดอรุณราชวราราม พ.ศ. ๒๕๕๕ และในวาระมหามงคลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยชวอนพยูหยาดตราชลมารค ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ (เบื้องปลาย) ช่วงเย็นของวันที่ ๑๒ ธันวาคม

นาวาเอก ณัฐวิทย์ นับเป็นพนักงานเหเรือลำดับที่ ๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมีลำดับ ดังนี้ ๑. นาวาเอก หลวงประจัญปัจฉิม ๒. พันจ่าโท หลวงกล่อม โกศลศัพท์ (จอน สุนทรเทศ) ๓. รองอำมาตย์ตรี โป๊ะ เหมร่ำไพ ๔. เรือเอก ผัด ชูดชลา มาศ ๕. พันจ่าเอก เขียว ศุขภูมิ และ ๖. พลเรือตรี มงคล แสงสว่าง

การเหเรือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้จังหวะฝีพายพายเรือพร้อมกัน ฉะนั้น บทบาทพนักงานเหเรือนอกจากจะต้องมีพื้นฐานกาพย์กลอน เช่น โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ ว่าอะไรคือสัมผัสนอก สัมผัสใน การ

นาวาเอก ณัฐวิทย์ อร่ามเกลื้อ

ร้องเหเรือด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะแล้ว จำเป็นต้องรู้จังหวะฝีพายเป็นอย่างดี รู้ว่าจังหวะไหนควรเน้นน้ำหนักเสียงลงไป จังหวะไหนควรผ่อนเสียง เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศและเนื้อหาของการพายเรือ เกิดความพร้อมเพียงสวยงาม และสง่างาม

พนักงานเหเรือเริ่มเกริ่นเหเรือ เกริ่นโคลงได้เมื่อเรือพระที่นั่งออกจากท่ากำลังจะเข้ากระบวนเมื่อเกริ่นโคลงจบเรือพระที่นั่งก็พร้อมที่จะเคลื่อนตามเรือทั้งชวอนพอดี

ทำนองที่ใช้ในการเหเรือ ปัจจุบันมี ๓ ทำนองคือ ซ้ำลระวะเห มุลเห และสระเห

๑. ซ้ำลระวะเห หรือเรียกว่า **เหซ้ำ** เป็นทำนองที่ใช้เริ่มต้นการเห มีจังหวะซ้ำ ๆ ท่วงทำนองไพเราะ ถือเป็นการใช้สัญญาณเริ่มต้นเคลื่อนเรือในกระบวนทุกลำไปพร้อม ๆ กันอย่างซ้ำ ๆ

“พระเสด็จโดยแดนชล ทรงเรือต้นงามเฉิดฉาย กิ่งแก้วแพรวพรรณราย พายอ่อนหยับจับงามอน”

การทำนองซ้ำลระวะเห นั้น ฝีพายจะอยู่ในท่าเตรียมพร้อม จนกระทั่งลูกคู่รับทำยต้นเสียง จึงเริ่มจังหวะเดินพายจังหวะที่ ๑

๒. มุลเห หรือเรียกว่า **เหเร็ว** เป็นการเหใน

จังหวัดกระชั้นกระชับ พนักงานนำเห่ แล้วลูกคู่จะรับว่า “ชะ...ชะ...ฮ้าไ้” และต่อท้ายบทว่า “เฮ้ เฮ เฮ...เห่ เฮ” ฝีพายจะเร่งพายให้เร็วกว่าเดิมตามจังหวัดกระทุ้งเค้า ใช้ขณะพายเรือทวนน้ำต้องพายหนักแรง จึงพายจังหวัดเร็วขึ้นและใช้ให้ทำนองเร็ว มีผลพายรับ “อะไ้”

การเห่ทำนองมูลเห่นี้เป็นทำนองที่ใช้ขณะเดินทางไปเรื่อย ๆ เป็นทำนองยืนพื้น พนักงานเห่จะร้องตามบทเห่เป็นทำนองแล้วฝีพายจะรับตลอด มูลเห่จึงเป็นทำนองที่สนุกสนานใช้ประกอบการพายพาขบวนเรือไปจนเกือบถึงที่หมาย

๓. สวะเห่ เป็นการเห่เมื่อใกล้จะถึงที่หมาย พนักงานนำเห่และพลพายต้องจำทำนองและเนื้อความทำนองสวะเห่ให้แม่น เพราะต้องใช้ปฏิภาณคาดคะเนระยะทาง และใช้เสียงสั้นยาวให้เหมาะแก่สถานการณ์ นับว่าเป็นการเห่ที่ยากที่สุดแต่แสดงถึงความสง่างามของขบวนเรือได้ดี

การเห่ทำนองสวะเห่ เป็นทำนองเห่ตอนนำเรือเข้าเทียบท่าหรือฉนวน คือเมื่อขึ้นทำนองเห่ นี้ ก็เป็นสัญญาณว่าฝีพายจะต้องเก็บพายโดยไม่ต้องส่งพายลง บทเห่ทำนองนี้ ขึ้นต้นว่า “ฮ้าแลเรือ” ลูกคู่รับ “เฮ เฮ เฮ เฮไ้ เฮไ้” วรรคสุดท้ายจบว่า “ศรีชัยแก้วพ้อเอ๋ย” ลูกคู่รับ “ชัยแก้วพ้ออา” เรือพระที่นั่งก็จะเข้าเทียบท่าพอดี และจบบทเห่

วันที่ ๑๒ ธันวาคม คนไทยและคนทั่วโลกได้รับรู้ตรารัตริ์ถึงโบราณราชประเพณีที่ยิ่งใหญ่ แ่ววเสียงกังวานไกลของนาวาเอก ภูริวัฏ ซึ่งประจำที่หน้าบุษบกเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชทำหน้าที่พนักงานเห่เรือ

🌸 “ฝีพาย-นายท้าย” เรือพระที่นั่ง

กำลังพลประจำเรือพระราชพิธี จำนวน ๒,๒๐๐ คน นี้ มีฝีพาย นายเรือ นายท้ายเรือ ๕๔ คน ประจำเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

จำเอก ภูริวัฏ ราชวิวงศ์ อายุ ๒๕ ปี

จำเอก ภูริวัฏ ราชวิวงศ์ พันจำเอก พชร ดวงสูงเนิน

สังกัดแผนกเรือพระราชพิธี กองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ ตำแหน่งฝีพายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ในชุดฝีพายสวมหมวกทรงประพาสก้ามะหยี่สีแดงขลิบลูกไม้ใบข้าวยอดเกี้ยวใส่เสื้อสักหลาดแดงขลิบลูกไม้ใบข้าว กางเกงรูเชียวรัดประคตไหมเทศ สะพายดาบ้ามะลอกขลิบลูกไม้ใบข้าว และรองเท้านั่งสีดำ

จำเอก วุฒิกัทร เป็น ๑ ใน ๕๐ ฝีพายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์รู้สึกภาคภูมิใจอย่างมากที่ได้รับหน้าที่ฝึกซ้อมอย่างหนักฝึกทุกวัน วันละ ๒-๓ ชั่วโมง ตั้งแต่การฝึกซ้อมบนเตียงหรือพายลม เพื่อฝึกซ้อมท่าทางการพายต่าง ๆ จากนั้นเป็นการฝึกซ้อมบนเรือตั้งอยู่กับที่ในบ่อพักเรือของหน่วย ก่อนมาฝึกซ้อมบนเรือ เริ่มพายออกแม่น้ำ และฝึกซ้อมบนเรือพายออกแม่น้ำที่เน้นจัดการรูปขบวนเรือ

“หัวใจสำคัญของฝีพายคือการพายให้เรือเคลื่อนไปข้างหน้า การพายต้องอาศัยจังหวะต้องเน้นความพร้อมเพรียง ต้องอาศัยความอดทนและแข็งแรงของฝีพาย เราจึงมุ่งมั่นฝึกซ้อมอย่างหนัก เพราะพระราชพิธีนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะเสด็จประทับเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ให้ประชาชนจำนวนมากได้ชื่นชมพระบารมี พวกเราจึงพร้อมใจถวายงานให้ดีที่สุด”

พันจำเอก พชร ดวงสูงเนิน อายุ ๔๐ ปี สังกัดแผนกเรือพระราชพิธี กองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ ตำแหน่ง**นายท้ายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์** ซึ่งเป็น ๑ ใน ๒ นายท้ายเรือชุดนายเรือที่แต่งกายคล้ายกัน เพียงเปลี่ยนเป็นเสื้อไหมดเทศสีเขียว ไม่สะพายกระบี่ นอกนั้นสวมหมวกทรงประพาสไหมดเทศยอดเกี้ยว ผ้าเกี้ยวลายรัตประคตไหมดเทศ และรองเท้านั่งสีดำ

พันจำเอก พชร เคยถวายงานการเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในสมัยรัชกาลที่ ๙ รวม ๕ ครั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ จนมาครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ครั้งนั้นผมเป็นฝีพายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ ได้สั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ พัฒนาจนเป็นนายท้ายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ครั้งแรกในการเสด็จฯ ครั้งนี้

“ความสำคัญของนายท้ายเรือคือการต้องบังคับทิศทางเรือให้เคลื่อนไปอย่างสวยงามตามรูปขบวนเช่นเดียวกับนายท้ายเรือพระราชพิธีทุกคน ถือเป็นตำแหน่งที่สำคัญยิ่ง ต้องอาศัยประสบการณ์

และความชำนาญ”

“วันนั้นจะเป็นภาพความยิ่งใหญ่มาก ๆ จะเป็นอีกบันทึกหนึ่งในประวัติศาสตร์ให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้ภาคภูมิใจว่า ประเทศไทยมีโบราณราชประเพณีที่ยิ่งใหญ่ระดับโลก เป็นประเทศเดียว ที่มี”

นายจิรายุส พูลสวัสดิ์ หรือเตอร์ นักเรียนจำ ชั้นปี ๒ อายุ ๑๙ ปี สังกัดกรมการขนส่งทหารเรือรับหน้าที่ฝีพายประจำเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งทรงสำรอง และเป็นเรือที่มีน้ำหนักมากที่สุดในบรรดาเรือพระที่นั่งทั้ง ๔ ลำ

จิรายุสเข้าร่วมการคัดเลือกฝีพายตั้งแต่ต้นปี เขาเล่าว่า ทุกคนต้องผ่านการคัดเลือกจากความพร้อมเพรียงเป็นหลัก ซึ่งตำแหน่งของฝีพายนั้นแบ่งเป็น “ภาคหัว” คัดเลือกจากผู้ที่มีความสามารถในการจับจังหวะเสียดภาพย์ให้เรือให้สอดคล้องกับจังหวะการ

นายจิรายุส พูลสวัสดิ์

ยกไม้พายได้ทำพายสวย ขณะที่ “ภาคท้าย” หรือส่วนของหางเรือจะคัดเลือกฝีพายที่มีพลังกำลังโดดเด่น โดยทุกคนต้องโชว์ท่าพายเรือที่ละคนต่อหน้าครูฝึกระหว่างการคัดเลือก

จิรายุส อยู่ในตำแหน่ง “ฝีพายคนแรก กาบขวา” ซึ่งในตอนแรกนั้นเขาไม่ได้ถูกวางตัวให้อยู่ภาคหัว แต่จากการฝึกซ้อมด้วยผลงานที่ทำได้ดี ทำให้เขาได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้นำเพื่อน ๆ

ฝีพายมีหน้าที่เป็นพลังกำลังที่ทำให้เรือแล่นไปข้างหน้า มีความพร้อมเพรียง ส่วนท้ายเรือจะมีนายท้ายเป็นผู้ขับให้เรือตรง ด้านหน้าจะมีพลสัญญาณ ต้องดูพลสัญญาณ แล้วก็ฟังภาพย์ให้เรือ

ให้พายตามจังหวัดเพื่อน ๆ ก็จะมาดูผมเป็นหลัก แรก ๆ ก็มีหลุดบ้าง แต่พอฝึกมาเรื่อย ๆ ก็เริ่มจับทางได้ และดีขึ้น คนหน้าสุดต้องมีสติตลอดเวลา และในการพายท่านกบิน เมื่อมองจากด้านข้าง ต้องมีความพร้อมเพรียงมองเป็นพายเล่มเดียวกัน ฝึกพายฝึกซ้อมทุกวัน

จำเอก อีรววัฒน์ สุดประเสริฐ

ไม่มีวันหยุด โดยกิจวัตรประจำวันเบื้องต้นคือ วิ่งออกกำลังกายเป็นระยะทาง ๓ กิโลเมตรทุกวันเช้า หลังจากนั้นจึงออกกำลังกายแขนด้วยท่าดันพื้นและดึงขึ้นซึ่งช่วยในการจับและบังคับไม้พายได้ดี

ไม้พายของฝีพายภาคหัวกับภาคท้ายจะไม่เท่ากัน แบ่งเป็นเล่มยาวกับเล่มสั้น ซึ่งไม้พายของภาคท้ายจะหนักและยาวกว่า ด้วยท้ายเรือสูงกว่าหัวเรือ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เรือแล่นไปข้างหน้าตลอดระยะเวลาที่ฝึกซ้อมมา อุปสรรคหลัก ๆ คือ “กระแสน้ำ” ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพายโดยตรง คือหากวันไหนน้ำขึ้นจะต้องพายเรือทวนน้ำ ในขณะที่เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณมีน้ำหนักมากที่สุด

นี่คือ “ครั้งแรก” ของจิรายุสในการเป็นฝีพาย นับเป็นความภาคภูมิใจ เป็นเกียรติของครอบครัวและตัวเขาเอง

จำเอก อีรววัฒน์ สุดประเสริฐ หรือเติ้ล อายุ ๒๘ ปี สังกัดกรมสารวัตรทหารเรือ รับหน้าที่ฝีพายประจำเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ ซึ่งเป็นเรือที่มีอายุยาวนานที่สุดในขบวนเรือพระราชพิธี ทั้งยังเป็นเรือพระที่นั่งประจำพระองค์ของรัชกาลที่ ๕

จำเอก อีรววัฒน์ ซึ่งรับตำแหน่งผู้ช่วยครูฝึกด้วยผ่านคัดเลือกจากในส่วนของการราชการก่อน ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจะเข้ารับการฝึกก่อน เรียกว่า “การฝึก

นายณพฤทธิ์ ไชยธรรม

นายเรือนายท้าย” เพื่อที่จะมาสอนกำลังพลนายเรือ ผู้ช่วยครูฝึกที่มาจากแผนกเรือพระราชพิธี ใช้เวลาฝึกทั้งหมดร่วม ๒ ปี

เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ ในรั้วขบวนพยุหยาตราทางชลมารคครั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิรา

เทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จประทับบนเรือพระที่นั่งนี้

จำเอก อีรววัฒน์ เผยว่า เมื่อทุกคนทราบว่าจะมีพระบรมวงศเสด็จประทับบนเรือพระที่นั่งก็รู้สึกกดดันบ้าง เพราะทุกคนตื่นตื่น แต่ผมก็บอกทุกคนเสมอว่า ให้ตั้งใจทำหน้าที่ให้ดี เมื่อเราทำอย่างเต็มความสามารถแล้วก็ไม่มีอะไรต้องกังวล และทุกคนควรภาคภูมิใจและมีสติอยู่ตลอดเวลา ทำทุกอย่างเหมือนที่เราซ้อมมาแล้วผลก็จะออกมาดี

พ่อคืออีกหนึ่งแรงบันดาลใจที่ทำให้ผมอยากมาทำหน้าที่ฝีพาย เพราะตั้งแต่ครั้งที่พ่อได้เป็นฝีพายครั้งแรก พ่อจะพาผมมาดูตอนซ้อมตลอด พ่อผมได้เป็นฝีพายในครั้งนี้พ่อก็ให้คำแนะนำตลอด ตั้งแต่ตอนที่ฝึกบนเขียง มีอึดคลิปมาให้ดูด้วยว่าต้องทำอย่างไรบ้าง

นายณพฤทธิ์ ไชยธรรม อายุ ๒๒ ปี พลทหารสังกัดกอง รบก.สุท.กท. กรม รบก.นย. รับหน้าที่ฝีพายประจำเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช คนแรก กาบขวา ซึ่งกลางลำเรือทอดบุษบกสำหรับใช้ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญในพระราชพิธี หน้าที่สำคัญที่แตกต่างไปจากฝีพายบนเรือพระที่นั่งลำอื่นคือ ฝีพายบนเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชจะเป็น

“ต้นเสียง” ในการหีบ-ร้อง กาพย์เห่เรือ เสียงร้อง
ทั้งหมดจะมีต้นเสียงมาจากเรือพระที่นั่งลำนี้

พวกเราซ้อมกันทุกวันไม่มีวันหยุด ยิ่งใกล้วัน
จริงก็คือซ้อมหนักขึ้น สำหรับผมเป็นครั้งแรกที่ได้ทำ
หน้าที่อันทรงเกียรติ ทั้งยังได้ประจำเรือที่มีความ
สำคัญ ภูมิใจมาก ๆ จำได้ว่าตอนซ้อมบนเชียง (บก)
ยังไม่ได้อู้สึกอะไรมาก แต่พอได้เห็นเรือจริง ได้ลงเรือ
จริง ตื่นเต้นและดีใจมาก เพราะปกติเห็นแต่ในทีวี
วันแรกที่ได้ลงซ้อมจริง ๆ ใจเต้นมาก พอตอนที่เริ่ม
เห่กาพย์เรือ ชนลุก เพราะบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์มาก
เหนื่อยแต่ไม่เคยท้อเพราะทุกครั้งที่ได้ลงเรือ ผมรู้สึก
ดีมาก ๆ แล้วผมก็มีความตั้งใจที่ตั้งมั่นไว้แล้วว่า
ต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด”

กำลังพลประจำเรือพระราชพิธี คัดเลือก
กำลังพลจากหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพเรือจำนวน
๒,๒๐๐ นาย เป็นกำลังพลประจำเรือพระราชพิธี
ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นกำลังพลประจำเรือพระราชพิธี
มาก่อน จึงต้องมีการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง หลังจาก
ฝึกความคุ้นเคยกับเรือภายในหน่วยเสร็จสิ้นแล้ว จึง
เริ่มฝึกซ้อมในแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่วันที่ ๘ ก.ค.
เป็นต้นมา โดยฝึกซ้อมการเข้ารูปขบวนและการเดิน
ทางเป็นรูปขบวนเดินทางตามลำดับ

กำลังพลกองทัพเรือประจำเรือพระราชพิธี ในพระราชพิธีเสด็จ
พระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องใน
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ลงฝึกซ้อม
อย่างเป็นทางการในแม่น้ำเจ้าพระยาที่ท่าหน้าวัดราชาธิวาสวิหาร
เขตดุสิต เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องใน
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ จัดการฝึกซ้อม
เจ้าหน้าที่ประจำเรือพระราชพิธี ในพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนิน
โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรม
ราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ อย่างเป็นทางการเป็นวันที่สาม
บริเวณท่าหน้าวัดราชาธิวาสวิหาร เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม

พลเรือเอก ลือชัย รุดดิษฐ์ ผู้บัญชาการทหารเรือ ในฐานะ
ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค
เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็น
ประธานบวงสรวงพระภูมิเจ้าที่และเซ่นไหว้แม่ย่านางเรือ
พระที่นั่งและเรือร่วมในพิธี ๑๔ ลำที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
เรือพระราชพิธี และทำวาสุกรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม

พลเรือโท จงกล มีสวัสดิ์ รองเสนาธิการทหารเรือ เป็นประธาน
ในพิธีบวงสรวง และเซ่นไหว้แม่ย่านางเรือพระราชพิธี ก่อนการ
ซ้อมย่อยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคครั้งแรก ณ กรม
ทหารเรือ ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม

คณะกรรมการการพายจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ได้แจ้งปฏิทินการฝึกซ้อมเรือพระราชพิธี ๑๒ ครั้ง แยกเป็น การซ้อมย่อย ๑๐ ครั้ง ได้แก่ วันที่ ๒๒ และ ๒๙ สิงหาคม, วันที่ ๓, ๑๐, ๑๗, ๒๓ และ ๒๗ กันยายน, วันที่ ๓, ๗ และ ๑๐ ตุลาคม และการซ้อมใหญ่ ๒ ครั้ง ได้แก่ วันที่ ๑๗ และ ๒๑ ตุลาคม

การซ้อมย่อย

ขบวนพยุหยาตราครั้งแรก

เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พลเรือโท จงกมล มีสวัสดิ์ รองเสนาธิการทหารเรือ ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมขบวนเรือพระราชพิธี เป็นประธานในพิธีบวงสรวงและเซ่นไหว้แม่ย่านางเรือพระราชพิธี เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนการซ้อมย่อยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคครั้งแรก ณ คู่มือหมายเลข ๑ คู่มือทหารเรือธนบุรี กรมคู่มือทหารเรือ ถนนอรุณอมรินทร์

การซ้อมย่อยครั้งนี้เป็นรูปขบวนในแม่น้ำเจ้าพระยา จะเริ่มในเวลา ๑๕.๓๐ น. ถือเป็น การซ้อมครั้งที่ ๑ โดยมีเรือพระราชพิธีทั้ง ๕๒ ลำ รวมทั้งเรือพระที่นั่งทั้ง ๔ ลำ จะได้ลงฝึกซ้อมในแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างเต็มรูปแบบเป็นครั้งแรก โดยมีกำลังพลทั้งฝีพายจากกองทัพเรือ ๒,๒๐๐ นาย เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังและกรมศิลปากรร่วมฝึกซ้อมในครั้งนี้ด้วย รวมแล้วเกือบ ๓,๐๐๐ คน ระยะทางที่ใช้ในครั้งนี้เป็นเส้นทางที่เหมือนวันจริงทุกประการโดย

เริ่มจากท่าวาสุกรีถึงท่าราชวรดิฐเป็นระยะทาง ๓.๘ กิโลเมตร ขณะที่ความยาวขบวนเรือ ๑.๒ กิโลเมตร แบ่งออกเป็น ๕ รั้ว ๓ สาย ความกว้างขบวนเรือประมาณ ๙๐ เมตร และมีระยะเคียงระหว่างรั้วขบวนประมาณ ๒๐ เมตร ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับกระแสน้ำ

ประชาชนสามารถร่วมชมการฝึกซ้อมย่อย และฝึกซ้อมใหญ่เสมือนจริงได้ทั้ง ๒ ฟากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ว่าวาสุกรีไปจนถึงท่าราชวรดิฐ โดยในวันซ้อมใหญ่ทั้ง ๒ ครั้ง ฝีพายจะแต่งกายเหมือนวันจริงทุกประการเพื่อให้ฝีพายได้คุ้นชินกับชุด

คณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมขบวนเรือพระราชพิธี จัดการฝึกซ้อมย่อยครั้งที่ ๒ ขบวนเรือพระราชพิธีในการเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ โดยมีกำลังพลประจำเรือเข้าร่วมฝึกซ้อมในทุกรั้วขบวน ๒,๒๐๐ นาย ใช้เรือพระราชพิธีทั้งสิ้น ๕๒ ลำ ณ แม่น้ำเจ้าพระยา จากธนาคารแห่งประเทศไทยไปยังพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม

พลเรือเอก ลือชัย รุดดิษฐ์ ผู้บัญชาการทหารเรือ กล่าวให้โอวาทกำลังพลประจำเรือ ๒,๓๑๑ นาย ก่อนการฝึกซ้อมในรั้วของขบวนเมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ความตอนหนึ่งว่า

ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า ๗๐๐ ปี ตั้งแต่ตั้งชาติมา มีเพียงชาติเดียวในโลกที่มีพระราชพิธีอันยิ่งใหญ่เช่นนี้ ขอให้กำลังพลทุกคนจงภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ บางคนอาจเคยได้ร่วมขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

มาแล้ว ครั้งสุดท้ายก็คือ พ.ศ. ๒๕๕๕ หลายคนก็ถือเป็นครั้งแรก ไม่ว่าจะเคยหรือไม่ก็ตาม นี่เป็นโอกาสได้แสดงความจงรักภักดี เรือแต่ละลำมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า ๑๐๐ ปี อายุน้อยที่สุดก็ ๓๗ ปี ควรเป็นความภาคภูมิใจของเรา

กองทัพเรือจัดฝึกซ้อมใหญ่เสมือนจริงครั้งที่ ๑ ขบวนเรือพระราชพิธีในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เส้นทางท่าวาสุกรีมุ่งหน้าท่าราชวรดิฐ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม

เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี แถลงภายหลังเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ว่า การเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ **เลื่อนจากวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒** เวลา ๑๕.๓๐ น. รัชขบวนจะเป็นดั้งเดิมคือขบวนพยุหยาตราทางชลมารคใช้ขบวนเรือ ๕๒ ลำ ในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร และยังคงเป็นพระราชพิธีที่ยิ่งใหญ่สวยงามอย่างเดิม โดยเสด็จพระราชดำเนินจากท่าวาสุกรีเป็นระยะทาง ๓.๘ กิโลเมตร ไปยังท่าราชวรดิฐ ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที

ทั้งนี้ จากการที่กองทัพเรือคำนวณกระแสน้ำต่อวินาทีแล้วเสนอให้ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี นำความกราบบังคมทูล เพื่อ

กองทัพเรือโดยคณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมขบวนเรือพระราชพิธีจัดการฝึกซ้อมขบวนเรือพระราชพิธีในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เบื้องปลาย โดยเป็นการฝึกซ้อมใหญ่เสมือนจริงครั้งที่ ๒ ซึ่งมีเรือพระราชพิธีทั้งหมด ๕๒ ลำ เข้าร่วมฝึกซ้อมเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม

มีพระบรมราชวินิจฉัยให้เลื่อนไปเป็นวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

“เหตุผลของการเลื่อน สรุปได้ ๔ ข้อใหญ่ ดังนี้ ๑. ทำอย่างไรให้เกิดความสง่างาม ๒. ดูแลเรื่องความปลอดภัยของตัวเรือและปลอดภัยต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ๓. ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือ เนื่องจากต้องมีระยะต่อระยะเคียงให้เป็นขบวนพยุหยาตราที่สวยงาม และครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่จะนำเทคโนโลยีเลเซอร์มาใช้คุมระยะห่างของเรือ และ ๔. เพื่อลดผลกระทบใด ๆ ที่จะเกิดต่อประชาชนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปล่อยน้ำ ดังนั้น ๔ ปัจจัยดังกล่าว หากยังเป็นวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ คงไม่เป็นผลดี ถ้าเลื่อนเป็นวันที่ ๑๒ ธันวาคม จะสามารถควบคุมทุกอย่างให้อยู่ในแบบแผนได้ จึงเป็นที่มาของการเลื่อนในครั้งนี้”

นายวิษณุ กล่าวว่า เมื่อเลื่อนออกไปเป็นวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ จำเป็นจะต้องมีการซักซ้อมย่อยอีก ๔ ครั้ง และซ้อมใหญ่ (เสมือนจริง) อีก ๑ ครั้ง ในวันที่ ๙ ธันวาคม จึงขอเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมรับชม การซ้อมย่อย ๔ ครั้ง ได้แก่ ๑๒ พฤศจิกายน ๑๙ พฤศจิกายน ๒๖ พฤศจิกายน และ ๓ ธันวาคม ทั้งนี้ ขอเชิญ

ชวนประชาชนสวมเสื้อเหลืองโดยพร้อมเพรียงกัน และหากประดับเข็มบรมราชาภิเษกก็จะเกิดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย อย่างไรก็ตามในวันที่ ๑๒ ธันวาคมไม่ได้กำหนดให้เป็นวันหยุดราชการ แต่ขอเชิญชวนประชาชนให้มาร่วมในพระราชพิธี

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ น. มีการซ้อมใหญ่ขบวนเรือพระราชพิธีการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้เรือพระราชพิธีทั้งสิ้น ๕๒ ลำ เนื่องจากระดับน้ำจะเท่ากับในวันพระราชพิธีและจัดตามรูปแบบโบราณราชประเพณีทุกประการ

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๐๐ น. มีการประดับตกแต่งเรือพระราชพิธีเหมือนวันพระราชพิธีจริง โดยนาวาเอก ณัฐวัฏ อร่ามเกลื้อ รองผู้อำนวยการกองเรือเล็ก ในฐานะครูฝึกขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ทำหน้าที่เชิญพู่ห้อยทำด้วยขนจามรีจากประเทศเนปาลประดับที่หัวเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

🌸 พวงมาลัยคล้องคอเรือและเครื่องแขวนเรือ ประดับมาลัยเรือพระราชพิธี

พระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นพระราชพิธีเบื้องปลายจากท้าวสุกรีไปยังท้าวราชวรดิฐ กองทัพเรือก็ได้มอบหมายให้โรงเรียนสตรีวิฑูรย์

รังสรรค์พวงมาลัยคล้องคอและเครื่องแขวนเรือพระราชพิธีทั้ง ๕ ลำ

คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ครูปรานี เขียวฉลิว ครูฐานิกา ภูมิศรี ครูศิริรัตน์ ช่อฉาย และ ครูนริศรา มาสันเทียะ ได้รับภารกิจหลักประดิษฐ์พวงมาลัยนี้อย่างสุดฝีมือ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สุภาวี ศรีหิรัญ และ ธมลวรรณ แสงวันลอย ร่วมทำดอกไม้ด้วย

พวงมาลัยคล้องคอเรือจากผ้าตาดทอง

มาลัยขบวนชาติภูงศ์

ครูปราณี เขียวฉลัว

หนึ่งในแมงงานหลักก็คือ ปราณี เขียวฉลัว ครูชำนาญการพิเศษ สอนวิชาคหกรรม ผู้มีประสบการณ์การทำพวงมาลัยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในปีกาญจนาภิเษก ในปีนั้นกองทัพเรือได้จัดสร้างเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ ถวายในหลวงรัชกาลที่ ๙ ครูปราณี จึงได้ทำดอกไม้ประดับเรือพระที่นั่งทั้ง ๔ ลำ มาตั้งแต่ครั้งนั้น

ในครั้งนี่ โรงเรียนสตรีวัดระฆังได้จัดทำดอกไม้เรือพระราชพิธีทั้ง ๔ ลำ แต่ละลำประกอบด้วยพวงมาลัยคล้องคอเรือ เครื่องแขวนประดับมาลัย ในส่วนของหน้าเรือ เครื่องแขวนบุษบกและเครื่องแขวนบัลลังก์กัญญา รวมทั้งหมด ๑๒ ชั้น เรือแต่ละลำมีรูปทรงลักษณะที่แตกต่างกัน จึงนำเอาสิ่งที่อาจารย์ยุคเก่า ๆ คิดประดิษฐ์ขึ้นมาปรับตามความสวยงามให้เข้ากับปัจจุบัน แต่ละชั้นแม้จะยึดรูปแบบคล้ายกันก็มีแตกต่างกันบ้าง และมีความเรียบง่ายประณีต สวยงาม แข็งแรง เวลาที่โดนคลื่นน้ำหรือลมจะต้องไม่หลุด ทุกชิ้นใช้วิธีการเย็บมือไม่ใช้กาบเพื่อไม่ให้หลุดได้ง่าย

เริ่มจาก พวงมาลัยคล้องคอเรือ ครูปราณี ใช้ผ้าตัดทอง ยัดนุ่นแบบโบราณ ร้อยด้วย ดอกรัก เทียมลวดลาย ๔ ก้าน ๔ ดอก ปลายทำเป็นลักษณะเข็มขัด เพื่อให้ง่ายในการปรับขนาด แต่ละเส้นมี

ขนาดและสีเส้นต่างกัน โดยนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ ความยาว ๑๕๔ นิ้ว ใช้สีเหลือง สีวันพระบรมราชสมภพ ขณะที่อนันตนาคราช มีความยาว ๑๒๕ นิ้ว ใช้สีเขียวมรกต สีของพญานาค และ อเนกชาติกษัตริย์ ความยาว ๘๕ นิ้ว ใช้สีชมพู ตามสีของท้องเรือ สำหรับเรือสุพรรณหงส์ได้ส่งมอบไปก่อนหน้าและได้นำมาปรับให้ดูใหม่มากขึ้น

ขณะที่ เครื่องแขวนประดับมาลัย ทำเป็นรูปแบบโครงดาว โยงสาย ๖ สาย ร้อยอุบะเป็นหน้าข้าง มีพวงดอกไม้ห้อยมุมทั้ง ๖ มุม ตรงกลางจะมีวงกลมเป็นพวงดอกไม้ มีอุบะเป็นลักษณะอุบะแขกตรงกลาง ห้อยออกมาอีกระดับหนึ่ง ยอดเป็นอุบะไทยทรงเครื่อง เย็บสวน ติดทัดหูสีเหลืองและแดง สีเหลืองนั้นเป็นสีของความเจริญรุ่งเรือง ขณะที่สีแดงเป็นสีมงคลที่มีความสวยงาม โดดเด่น เมื่อแล่นกลางแม่น้ำ ทั้ง ๔ ลำ แตกต่างกัน เช่น **สุพรรณหงส์** โขนเรือจะสวยเชิดคอเป็นระหง และเป็นเรือขนาดใหญ่ แต่ **เรืออนันตนาคราช** โขนเรือไม่ยาว ทั้งมีปืนอยู่ที่ต้องทำให้เครื่องแขวนสั้น เพื่อไม่ให้ห้อยยาวไประน้ำ เช่นเดียวกับ **อเนกชาติกษัตริย์** ที่เป็นเรือลำเล็ก ต้องทำย่อขนาดให้เล็กลงมา

ส่วนสุดท้ายคือ “**เครื่องแขวนบุษบกและบัลลังก์กัญญา**” โดยจะร้อยเป็นตาข่าย ๔ ก้าน ๔ ดอก เป็นกระเช้า ติดด้วยตุ้มตั้ง ๓ ชั้น ตรงกลางเป็นอุบะไทยทรงเครื่อง มุมในของตัวโครงดาวเป็นอุบะแขก ติดหักมุมใน โดยเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช นั้น จะเป็นบุษบกประดิษฐานพระ ทำให้สายโยงมีขนาดยาว ขณะที่เรือพระที่นั่งอีก ๓ ลำ เป็นบัลลังก์กัญญา ก็จะมีสายที่สั้นกว่า โดยส่วนสุดท้ายนี้ โรงเรียนสตรีวัดระฆังได้จัดทำดอกไม้แห้งสำหรับวันซ้อมใหญ่ ๑๗ และ ๒๑ ตุลาคม ส่งมอบให้แก่กองทัพเรือไปแล้ว ขณะที่วันจริงโรงเรียนสตรีวัดระฆัง จะร่วมกันทำดอกไม้สดทั้งจากดอกรักและดอกกุหลาบ

พลเรือโท จงกล มีสวัสดิ์ รองเสนาธิการทหารเรือ ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมขบวนเรือพระราชพิธี เป็นประธานในพิธีรับมอบพวงมาลัยคล้องคอเรือและเครื่องแขวน เรือพระราชพิธีทั้ง ๔ ลำ จากคณะครูโรงเรียนสตรีวัดระฆัง ที่อุทหารเรือธนบุรี กรมอุทหารเรือ ถนนอรุณอมรินทร์กทม. เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม

พวงมาลัยและเครื่องแขวนที่โรงเรียนสตรีวัดระฆังได้ส่งมอบให้แก่กองทัพเรือ มีทั้งหมด ๑๒ ชิ้น ประกอบด้วย พวงมาลัยคล้องคอเรือของเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ ที่ได้ส่งมอบไปก่อนหน้านี้แล้ว เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ใช้ผ้าตาดสีเขียว เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ ใช้ผ้าตาดสีเหลืองทอง และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ ใช้ผ้าตาดสีทองชมพู เครื่องแขวนประดับมาลัย เป็นอุบายไทยทรงเครื่องรูปดาว ๖ แฉก มีขนาดแตกต่างกันตามความสูงของหัวเรือพระที่นั่ง เครื่องแขวนบุษบกของเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ และเครื่องแขวนบัลลังก์กัญญาของเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

การซ้อมริ้วขบวนราบเสด็จพระราชดำเนินทางสถลมารค จากท่าราชวรดิฐไปยังพระบรมมหาราชวังเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน

โปรดเกล้าฯ ให้จัดขบวนราบใหญ่เพิ่ม ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดขบวนราบใหญ่เพิ่ม โดยของเดิมเมื่อขบวนเรือมาถึงท่าราชวรดิฐ ซึ่งมีพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัยอยู่ตรงริมนี้ เมื่อมาถึงบริเวณดังกล่าวจะเสด็จเข้าประทับที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย แล้วเสด็จขึ้นรถยนต์พระที่นั่ง และเสด็จฯ กลับพระที่นั่งอัมพรสถาน แต่บัดนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม โดยเมื่อเรือมาถึงท่าราชวรดิฐก็จะเสด็จขึ้นที่พลับพลา ก่อนเสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา จะเสด็จเข้าพลับพลาเพื่อทรงเปลี่ยนฉลองพระองค์ ต่อจากนั้นจะมีขบวนที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ที่เรียกกันว่า ขบวนราบใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกจากพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัยโดยประทับบนพระที่นั่งพุดตานทอง และเสด็จเข้าขบวนแห่ โดยทหารกองทัพอากาศที่ ๑ จะนำขบวนคู่เคียงเหมือนริ้วขบวนพยุหยาตราเมื่อคราวที่แล้ว แต่มีขนาดย่อมลงมา นายกรัฐมนตรีและบุคคลอื่นจะไม่เข้าร่วมขบวน สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี

กรมหลวงราชสารินีศิริพัชร มหาวัชรราชธิดาเสด็จ
เข้าร่วมในขบวนยาดราออกจากราชวรดิฐมาตาม
ถนนมหาราชก่อนเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนหน้าพระลาน
แล้วเลี้ยวขวาเข้าพระบรมมหาราชวัง ที่ประตูวิเศษ
ไชยศรี แล้วเสด็จฯ ไปสู่พระที่นั่งอภรณ์ภิโมกษ์ เพื่อ
จะเปลี่ยนฉลองพระองค์แล้วเสด็จพระราชดำเนิน
โดยรถยนต์พระที่นั่งกลับพระที่นั่งอัมพรสถาน

🌸 **ข้อม้อมครั้งแรก “ริ้วขบวนราบ”**

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน กองทัพเรือโดย
คณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมขบวนเรือพระ
ราชพิธี จัดการฝึกซ้อมขบวนเรือพระราชพิธีในการ
เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวน
พยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรม-
ราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เบื้องปลาย โดย
เป็นการฝึกซ้อมครั้งที่ ๑๓ โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำเรือ
๒,๒๐๐ นาย เข้าร่วมฝึกซ้อม มีเรือพระราชพิธี
ทั้งหมด ๕๒ ลำ อาทิ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งนารายณ์
ทรงสุภรณ์ รัชกาลที่ ๙ เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์
จากเส้นทางท่าวาสุกรี มุ่งหน้ายังท่าราชวรดิฐ ระยะ
ทาง ๓.๘ กิโลเมตร พร้อมซ้อมริ้วขบวนราบเสด็จ
พระราชดำเนินทางชลมารคจากท่าราชวรดิฐไปยัง
พระบรมมหาราชวังครั้งแรก

เวลา ๑๗.๐๗ น. ขบวนเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ เคลื่อนมาถึง
ท่าราชวรดิฐ จากนั้นกองทัพภาคที่ ๑ ฝึกซ้อมริ้ว
ขบวนราบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะประทับ
บนพระราชยานพุดตานทอง จากพระที่นั่งราชกิจ
วินิจฉัย และยาดราโดยริ้วขบวนราบ ออกจากท่าราช
วรดิฐมาตามถนนมหาราชก่อนเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนน
หน้าพระลาน แล้วเลี้ยวขวาเข้าพระบรมมหาราชวัง
ที่ประตูวิเศษไชยศรี แล้วเสด็จฯ ไปสู่พระที่นั่งอภรณ์
ภิโมกษ์ ในพระบรมมหาราชวัง โดยมีพระราชยานถม
อัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ รัชกาลที่ ๙ นำริ้ว

ขบวนราบรวมระยะทาง ๘๒๐ เมตร ความยาวริ้ว
ขบวน ๔๐๐ เมตร ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที ใช้
กำลังพลประมาณ ๘๐๐ นาย เดินในท่าเดินกิ่งสวน
สนาม ตามจังหวะบทเพลงพระราชนิพนธ์ ใน
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล
อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ประกอบด้วย
เพลงมาร์ชราชวัลลภ ยามเย็น ไกลรุ่ง มาร์ชธงชัย
เฉลิมพล สรรเสริญเสื่อป่า และสรรเสริญพระนารายณ์
บรรเลงโดยวงดุริยางค์กองทัพบก

พลเอก อภิรัชต์ คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการ
ทหารบก และพลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้ช่วย
ผู้บัญชาการทหารบก ได้ร่วมฝึกซ้อมในครั้งนี้ ใน
ฐานะนายทหารกำกับแถว นายทหารมหาดเล็ก
ราชวัลลภรักษาพระองค์ฯเสด็จด้วย ตั้งแต่ท่าราช
วรดิฐ บนถนนมหาราช เลี้ยวโค้งไปยังถนนหน้า
พระลาน บริเวณประตูวิเศษไชยศรี ประชาชนและ
นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติจำนวนมาก ได้มา
ปักหลักบนทางเท้าเฝ้าชมความงดงามของริ้วขบวน
ราบ และบันทึกภาพความงดงามเก็บไว้ หลายคน
ได้ร่วมชมขบวนเรือพระราชพิธีเสร็จแล้ว ก็เดินทาง
มาชมขบวนราบต่ออีกด้วย

🌸 **๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒** **วันประวัติศาสตร์** **แห่งแผ่นดินรัตนโกสินทร์**

คณะครูและนักเรียนโรงเรียนสตรีศรีวัชรพงษ์ได้
จัดทำพวงมาลัยสดเพื่อประดับในบัลลังก์กาญญา
และบุษบกเรือพระที่นั่งทั้ง ๔ ลำ โดยเริ่มจัดทำเมื่อ
เวลา ๑๒.๐๐ น. ของวันที่ ๑๑ ธันวาคม และมี
กำหนดแล้วเสร็จในเวลา ๐๐.๐๐ น. พร้อมนำส่ง
มอบในเวลา ๐๕.๐๐ ของวันที่ ๑๒ ธันวาคม เพื่อ
ร่วมในพิธีบวงสรวงเช่นไหว้แม่ย่านางเรือ รวมทั้งริ้ว
ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เสด็จพระราชดำเนิน
เลียบพระนคร เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พุทธศักราช ๒๕๖๒

เมื่อเวลา ๐๖.๕๕ น. วันที่ ๑๒ ธันวาคม ที่อยู่หมายเลข ๑ อุทยานเรือธนบุรี กรมอุทยานเรือพลเรือเอก ลือชัย รุดดิษฐ์ ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นประธานในพิธีบวงสรวงแม่ย่านางเรือพระราชพิธีในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

กองทัพเรือ โดยคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ได้จัดเรือพระราชพิธีทั้งสิ้น ๕๒ ลำ รวมทั้งเรือพระที่นั่ง ๔ ลำ ประกอบด้วยเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ ในเวลา ๑๕.๐๐ น. เรือพระราชพิธี ทั้ง ๕๒ ลำ เริ่มตั้งขบวนเรือโดยหัวขบวนของเรือพระราชพิธีอยู่บริเวณธนาคารแห่งประเทศไทยและท้ายขบวนอยู่บริเวณโรงแรมวิเวกริไซด์ก่อนถึงสะพานกรุงธนบุรี

สำหรับการควบคุมขบวนพยุหยาตราทางชลมารค พลเรือเอก นิพร สุขเกษมตร ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษสำนักงานสำนักปลัดกระทรวงกลาโหม ได้รับมอบจากกองทัพเรือเป็นผู้ควบคุมสั่งการขบวนเรือเพื่อความเรียบร้อย สวยงาม และสมพระเกียรติ

ในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. ๒๕๖๒ กองทัพเรือจัดรูปขบวนตามรูปแบบโบราณราชประเพณี แบ่งออกเป็น ๕ รั้ว ๓ สาย **รั้วสายกลาง** ซึ่งเป็นเรือสายสำคัญ ประกอบด้วย

ด้วยเรือพระที่นั่ง ๔ ลำ มีเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

นอกจากนี้มีเรืออี่เหลียง เรือกลองนอก เรือแตงโม ซึ่งเป็นเรือของผู้บัญชาการขบวนเรือ เรือกลองในพร้อมด้วยเรือตำรวจนอกและตำรวจใน **รั้วสายใน** ขนาบข้างสายเรือพระที่นั่ง มีเรือทองขวานฟ้าและเรือทองบ่าปิ่นเป็นเรือประตู่หน้า เรือเสื่อทყานชลและเรือเสื่อคำรณสินธุ์เป็นเรือพิฆาต เรือ

รูปสัตว์ ๘ ลำ และปิดท้ายสายในด้วยเรือเอกไชย
เหินหวา และเรือเอกไชยหลาวทอง ซึ่งเป็นเรือคู่ซึก
ริ้วสายนอก ประกอบด้วยเรือตั้งและเรือแซง สาย
ละ ๑๔ ลำ รวมทั้งสิ้น ๕๒ ลำ กำลังพลประจำเรือ
พระราชพิธี จำนวน ๒,๓๙๙ นาย

เวลา ๑๖.๐๒ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ สายสะพาย
นพรัตนราชวราภรณ์ สวมสายสร้อยจูลจอมเกล้า
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จ
พระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวง
ราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา สมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา และ
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหา
วชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร โดยรถยนต์พระ
ที่นั่งจากพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ไปยัง
เรือนแพที่ประทับรับรองบริเวณท่าวาสุกรี รถยนต์
พระประเทียบอัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์
รัชกาลที่ ๙ นำรถยนต์พระที่นั่งจากพระที่นั่งอัมพร
สถาน พระราชวังดุสิต ไปยังท่าวาสุกรี ทหารกอง
เกียรติยศถวายความเคารพ วงดุริยางค์บรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมี

เจ้าพนักงานราชูปโภคอัญเชิญพระพุท
ธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ รัชกาลที่ ๙ ไปประดิษฐานในบุษบก
เรือพระที่นั่งอนันตนาคราชที่สะพานฉนวนประจำท่า
วาสุกรี เรือพระที่นั่งอนันตนาคราชเคลื่อนออกไป
เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์เข้าเทียบสะพานฉนวน
ประจำท่าวาสุกรี เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เข้าเทียบ
เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ไว้พร้อมแล้ว

ต่อมาเวลา ๑๖.๑๗ น. พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ทรงฉลองพระองค์ครุย ทรงพระมาลา
เส้าสูง และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรง
พระดำเนินไปยังท่าวาสุกรี โดยองคมนตรี นายก
รัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เฝ้าฯ รับเสด็จ
ผู้บัญชาการทหารเรือในฐานะผู้บัญชาการขบวน

เสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยขบวน
พยุหยาตราทางชลมารคเนื่องในพระราชพิธีบรม
ราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เฝ้าทูลละอองธุลี
พระบาทกราบบังคมทูลพระกรุณารายงานจำนวน
เรือและกำลังพล

เวลา ๑๖.๒๑ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จ
พระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลย
ราชกุมาร ประทับเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระแสงขรรค์ชัยศรี ขณะ
นั้นทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ วงดุริยางค์
บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทหารบก ทหารเรือ
ทหารอากาศยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ
๒๑ นัด ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรม
หลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา และสมเด็จพระ
พระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราช
กัญญา เสด็จไปประทับเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์
ตามเสด็จในขบวนพยุหยาตรา

ผู้ควบคุมเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์กราบ
บังคมทูลพระกรุณารายงานบัญชีกำลังพลประจำเรือ
นายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์กราบบังคมทูลพระ
กรุณาของพระราชทานพระบรมราชานุญาตเคลื่อน
ขบวนพยุหยาตราชลมารค เมื่อพร้อมแล้วทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เคลื่อนขบวนพยุหยาตราทาง
ชลมารคออกจากท่าวาสุกรีไปตามชลวิถีที่ท้องน้ำ
เจ้าพระยาในเวลา ๑๖.๒๖ น. ชาวพนักงานประโคม
กระทั่งมโหระทึก สังข์ แตรวงดนตรี และ
กลองชนะประจำเรือพระราชพิธีประโคมขึ้นพร้อมกัน
ขบวนพยุหยาตราชลมารคเคลื่อนไปตามลำดับ
ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ วงดุริยางค์
บรรเลงเพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

ระหว่างขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเคลื่อนไป
ตามลำน้ำเจ้าพระยา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร ทรงเยี่ยมพระสรวลและโบกพระหัตถ์ทักทายพสกนิกรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ โดยตลอดเส้นทางที่ขบวนเรือผ่านประชาชนจำนวนมากพร้อมใจกันโบกธงชาติ ธงพระปรมาภิไธยรับเสด็จ พร้อมชื่นชมความงดงามของขบวนเรือตามแบบโบราณราชประเพณีไทยตามจุดต่าง ๆ อาทิ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ท่ามหาราช มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ และท่าช้าง เสียงขับบทเห่เรือที่ดังกังวานไปทั่วคุ้งน้ำเจ้าพระยา ชับภาพความสวยงามให้ขบวนเรือพระราชพิธีงดงามยิ่งนัก โดยเฉพาะยามต้องแสงพระอาทิตย์ที่ทอแสงยามเย็นงดงามเป็นประกายไปทั่วลำเรือ

เวลา ๑๗.๐๔ น. เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เข้าเทียบสะพานฉนวนประจำท่าราชวรดิฐ เจ้าพนักงานราชูปโภคอัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ รัชกาลที่ ๙ จากบุษบกเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ไปประดิษฐานบนพระราชยานถมเตรียมเข้าริ้วขบวนราชยาตราไปยังพระบรมมหาราชวัง จากนั้นเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชเคลื่อนออกไป ขณะเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เข้าเทียบสะพานฉนวนประจำท่าราชวรดิฐ ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ วงดุริยางค์บรรเลงเพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล ขณะที่เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เทียบสะพานฉนวนประจำท่าราชวรดิฐโดยมีความงามของยอดปราสาท สีทองภายในพระบรมมหาราชวังอยู่เบื้องหลังก่อเกิดเป็นภาพความงดงามอลังการ

เวลา ๑๗.๑๒ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร ขึ้นสะพานฉนวนประจำท่าราชวรดิฐ เสด็จฯ ไปยังพลับพลาที่ประทับรับรอง

ขบวนเรือพระราชพิธีครั้งนี้ มีการติดตั้ง

เทคโนโลยีในการนำทางเรือ ทั้งโบ๊ตเลน (Boat Lane) การติดตั้งไฟจุดเล็งและจุดเลี้ยว เครื่องมือวัดความเร็วเรือ และเป็นครั้งแรกที่นำตารางเรือ โดยใช้เครื่องวัดระยะด้วยแสงเลเซอร์ หรือเลเซอร์เรนจ์ไฟน์เดอร์ (Laser Range-Finder) มาวัดระยะความห่างของขบวนเรือให้มีความสวยงาม โดยติดตั้งบนเรือพระราชพิธีทั้ง ๕๒ ลำ ทั้งนี้ อุปกรณ์ดังกล่าวปกติ กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ใช้วัดระยะทางและระยะห่างอยู่แล้ว แต่นำมาประยุกต์ใช้ในขบวนพยุหยาตราทางชลมารคครั้งนี้ จากเดิมที่ใช้สายตาและประสบการณ์ของนายเรือและนายท้ายเรือ โดยเริ่มใช้เทคโนโลยีนี้ในการฝึกซ้อมตั้งแต่วันที่ ๕ สิงหาคม เป็นต้นมา ส่งผลให้การบังคับขบวนเรือ การออกจากจุดจอดเรือเป็นระเบียบและถูกต้อง ขบวนเรืออยู่ในตำแหน่งที่สวยงามและสมพระเกียรติ อีกทั้งกำลังฝีพายมีความมั่นใจยิ่งขึ้น

เวลา ๑๗.๔๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปประทับพระราชยานพุดตานทอง ทรงพระแสงขรรค์ชัยศรี ทรงพระมาลาเส้าสูง ยাত্রาโดยริ้วขบวนราชยาไปยังพระบรมมหาราชวัง มีพระราชยานถมอัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ รัชกาลที่ ๙ นำริ้วขบวนราช โดยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ในชุดฉลองพระองค์ทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ทรงพระดำเนินเข้าริ้วขบวนราชในฐานะราชของครุฑประจำพระองค์คู่เคียงพระราชยาน ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ริ้วขบวนราชยาตราออกจากเกยพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ท่าราชวรดิฐ ในเวลา ๑๗.๕๒ น. เลี้ยวซ้ายไปตามถนนมหาราช เลี้ยวขวาถนนหน้าพระลาน เลี้ยวขวาเข้าพระบรมมหาราชวังทางประตูวิเศษไชยศรี ประตูพิมานไชยศรี เทียบพระราชยานพุดตานทองที่เกยพระที่นั่งอภรณ์ภิโมกข์ปราสาท

ประทับพักพระราชอิริยาบถที่พระที่นั่งราชกรัณย-
สภา เป็นระยะทาง ๘๒๐ เมตร ความยาวริ้วขบวน
๔๐๐ เมตร

ขณะที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณ-
ณวรี นารีรัตนราชกัญญา และสมเด็จพระเจ้า
ลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร
สิริวิบูลยราชกุมาร เสด็จไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
ไปยังพระบรมมหาราชวัง ทรงรอรับเสด็จ ณ พระที่นั่ง
อาภรณ์ภิโมกข์ปราสาท บริเวณถนนโดยรอบ
พระบรมมหาราชวังประชาชนร่วมเฝ้าฯ รับเสด็จ
ทางสถลมารค พร้อมเปล่งเสียง “ทรงพระเจริญ”
ดังกึกก้องเมื่อขบวนเสด็จผ่าน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนิน
พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา
นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหา
วัชรราชธิดา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี
นารีรัตนราชกัญญา และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลย-
ราชกุมาร เสด็จออกจากพระที่นั่งราชกรัณยสภา
ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วยรถยนต์พระ
ประเทียบอัญเชิญพระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์ รัชกาล
ที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินกลับพระที่นั่งอัมพรสถาน
พระราชวังดุสิต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์

รัชกาลที่ ๙ ประดิษฐาน
เหนือบุษบกเรือพระที่นั่ง
อนันตนาคราช

“พระพุทธปฏิมา
ชัยวัฒน์ รัชกาลที่ ๙”
พระบาทสมเด็จพระบรมชน-
กาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย
เดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖

ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบ มี
นายพิมาน มูลประมุข เป็นประติมากรปั้นหุ่น โดย
ทรงบรรจุดวงพระชะตาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ในองค์พระชัย และทรงประกอบพิธีสมโภชใน วันที่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินี พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ
มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร ประทับเรือพระที่นั่ง
สุพรรณหงส์ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรน-
ทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา
ประทับเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม นับเป็นการจัดสร้างพระชัยประจำรัชกาลตรงตามตำรับและพิธีที่มีมาแต่โบราณทุกประการ

เวลา ๑๕.๔๓ น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งสันติชัยปราการ เพื่อเฝ้าฯ รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ในการเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ที่สวนสันติชัยปราการ ในวันนี้ ท่านผู้หญิงพลอยไพลิน ท่านผู้หญิงสิริกิติยา เจนเซน พระธิดาในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี โดยเสด็จด้วยโดยมีคณะรัฐมนตรีและผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงบันทึกภาพวีวขบวนพยุหยาตราทางชลมารคด้วย

พระองค์เองด้วยเมื่อวีวขบวนพยุหยาตราทางชลมารคเคลื่อนผ่าน

ตลอดเส้นทางเสด็จฯ เสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค พสกนิกรจากทั่วสารทิศต่างพร้อมใจกันใส่เสื้อสีเหลืองมาเฝ้าฯ รับเสด็จอย่างเนืองแน่นทั้ง ๒ ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ท่าวาสุกรี สะพานพระราม ๘ สวนสันติชัยปราการ ลานพลับพลาสยามินทราศิริราชานุสรณีย์ โรงพยาบาลศิริราช ท่าพระจันทร์ สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมอู่ทหารเรือ สวนนาคราภิรมย์ ไปจนถึงท่าราชวรดิฐ

พสกนิกรพร้อมใจกันเปล่งเสียงทรงพระเจริญตั้งกึกก้อง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับพระราชยานพุดตานทองเสด็จยাত্রาโดยริ้วขบวนราบ จากท่าราชวรดิฐไปยังพระบรมมหาราชวัง เนื่องในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

เมื่อเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์และเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชเคลื่อนผ่านพสกนิกรทั้งสองฝั่งแม่น้ำต่างพร้อมใจกันส่งเสียงทรงพระเจริญตั้งกึกก้องไปทั่วบริเวณและโบกธงชาติ ธงตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ปลิวไสว

ริ้วขบวนราบใช้เวลาในการยাত্রาขบวนประมาณ ๓๐ นาที รวมระยะทางประมาณ ๘๐๐ เมตร ความยาวริ้วขบวนประมาณ ๔๐๐ เมตร จัดกำลังพลประมาณ ๘๐๐ นาย ประกอบด้วย ข้าราชการบริพารในพระองค์ จากหน่วยราชการในพระองค์ ได้แก่ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักพระราชวัง กำลังพลจากกองทัพบก กองทัพเรือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โรงเรียนเตรียมทหาร เดินในท่าเดินกึ่งสวนสนาม ประกอบจังหวะเพลงมาร์ชในเพลงพระราชนิพนธ์ ประกอบด้วย เพลงมาร์ชราชวัลลภ มาร์ชธงชัยเฉลิมพล ยามเย็น ไกลลี้รุ่ง สรรเสริญเสื่อป่า และเพลงสรรเสริญพระนารายณ์

ริ้วขบวนราบมี พลอากาศเอก สถิตย์พงษ์ สุขวิมล เลขาธิการพระราชวัง เป็นผู้อำนวยการ ริ้วขบวน ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ขบวนหน้า ขบวนพระบรมราชาอิสริยยศ หรือ “ขบวนเสด็จ” เป็นขบวนกลางและขบวนหลังเป็นขบวนตาม

👑 พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระราชพิธีสำคัญในการเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๑๐ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พสกนิกรชาวไทยร่วมกันเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และถวายพระพร

ชัยมงคลเนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเสวยพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เบื้องปลายวันที่ ๑๒ ธันวาคม ศกนี้

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ครั้งหนึ่งในชีวิตกับพระราชพิธีสำคัญของคนไทย

เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

เรา	ชาวไทยมั่นในชาติศาสน์กษัตริย์
ทำ	สิ่งใดก็วิวัฒน์ สวัสดิผล
ความ	จงรักภักดีมีในตน
ดี	หลุดพ้นพลีชีวาตม์เป็นชาติพลี
เพื่อ	ธำรงค์ไทยให้โลกรู้
ชาติ	สร้างอยู่คู่ฟ้าสง่าศรี
ศาสน์	ทุกศาสน์สอนชนเป็นคนดี
กษัตริย์	คือ เจ้าชีวิตศรีแผ่นดิน

พ.อ.จิระ เหล่าจिरอังกูร

๑๑ ธ.ค. ๖๒

งานสำคัญ ก่อนพระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๑๐

๓

๒๓

งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

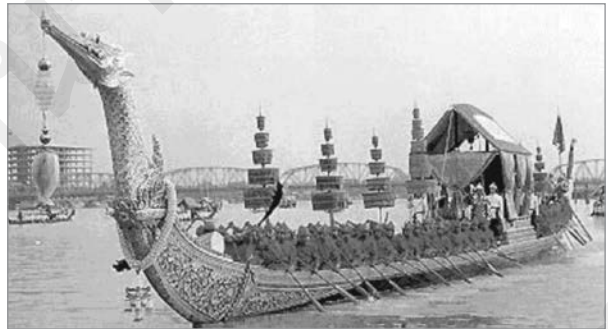
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก
พุทธศักราช ๒๕๖๒

ขบวนพยุหยาตราลमारค

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พุทธศักราช ๒๕๖๒

๔๑

สารบัญ

ความคิดเห็นของผู้เขียนในหนังสือฉบับนี้ ไม่มีส่วนผูกพันกับทางราชการแต่ประการใด

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๖ เดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม ๒๕๖๒

- พระมหากษัตริย์กับพระพุทศาสนา ๘๓
- เกียรติภูมิของชาติไทย ๙๑
- ภาษาอังกฤษ ๑๐๙

สารอวยพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๓

เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๓ ในนามของคณะกรรมการอำนวยการ นิตยสารเสนาศึกษา ขอส่งความระลึกถึงและความปรารถนาดี มาอำนวยการชัยให้พรสมาชิกนิตยสารเสนาศึกษาทุกท่านและครอบครัว

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้ดำเนินงานตามภารกิจอย่างเต็มขีดความสามารถด้วยศักยภาพสูงสุดที่มีในการผลิตนายทหารสัญญาบัตรหลัก ให้แก่กองทัพบก และปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือเป็นอย่างดี ทำให้ทุกภารกิจสำเร็จลุล่วงไปได้ ในรอบปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา นักเรียนนายร้อย กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ ได้มีโอกาสที่สำคัญยิ่ง และเป็นความภูมิใจสูงสุดในชีวิตคือ การได้ถวายงานแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ อีกทั้ง พลเอกหญิงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ทูลกระหม่อมอม้าอาจารย์” ยังคงเสด็จฯ มาทรงสอน นักเรียนนายร้อย ด้วยพระเมตตา นับเป็นพระมหากุณาริคุณ ล้นเกล้าล้นกระหม่อมที่พระราชทานแก่นักเรียนนายร้อยและโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ในส่วนของบทความในเสนาศึกษานี้ ถือได้ว่าเป็นฉบับที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษเพื่อสมาชิกจริง ๆ โดยการนำเสนอเนื้อหาเทิดทูนสถาบันหลักของไทย ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับคำขวัญจิตอาสาพระราชทานใหม่ คือ เราทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และเพิ่มรูปภาพสีที่สวยงามในฉบับด้วย

ในวารดิถีขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๓ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก พระบารมีอันศักดิ์สิทธิ์แห่งดวงพระวิญญูญาณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบารมีอันแผ่ไพศาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และพลเอกหญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้โปรดดลบันดาลและคุ้มครองให้สมาชิกทุกท่านและครอบครัว ประสบแต่ความสุขความเจริญด้วยจตุรพิภพรชัย มีลาภ ยศ สรรเสริญ ปราศจาก ทุกข์โศก โรค ภัยทั้งหลายทั้งปวงตลอดไป

พลโท
(ณัฐวุฒิ ชุณหะนันท์)

ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า/

ผู้อำนวยการนิตยสารเสนาศึกษา

